

WH 17902

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตี้อ
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ทิพวรรณ ผงอ้วน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผู้วิจัย ทิพวรรณ พงษ์อ้วน

ปริญญา ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการที่ปรึกษา รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2. เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 เมื่อรวบรวม ข้อมูลแล้วใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t - test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F - test (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและ

ด้วยโอกาส ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านการศึกษาและด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย

2. การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพ และอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ผู้สูงอายุต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็น คลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชน ในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา และ ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ

statistical significance. Whereas, the needs for the welfare of the adults regarding the different social statuses and occupations were different at the .05 level of the statistical significance.

3. In conclusion, the research suggests that the health care services should be free for the adults, and there should be sufficient health care centers for adults in communities. The adults should be provided an opportunity to show their ability and wisdom of arts and culture to the public. There should be recreation areas for adults in communities. The loan with low interest should be provided to the adults. Lastly, the facilities should be available in the recreation areas such as footpath, building, and toilet.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จ ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.อุภาพร ยูภาส และดร.ศักดิ์พงษ์ หอมหวล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นายถาวร หัสสา นายมงคล ศรีภาแลว และ นายเล็ก กองทิพย์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา-มารดา ตลอดจนบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้าน การศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

ทิพวรรณ พงอ้วน

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
สารบัญแผนภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์	25
แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม	32
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	39
บริบทเทศบาล	45
เทศบาลตำบลบ้านเตี๋ย	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
กรอบแนวคิดการวิจัย	69

หัวข้อ	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
สรุปผลการวิจัย	109
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	123
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่าIOC ของเครื่องมือ	132
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	135
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	138
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ	56
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	80
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน	82
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสุขภาพอนามัย จำแนกเป็นรายข้อ	83
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	84
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านนันทนาการ จำแนกเป็นรายข้อ	85
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านที่อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายข้อ	86
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกเป็นรายข้อ	88
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ	90

11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน	91
12	เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน	92
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน	93
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อที่มีสถานภาพแตกต่างกัน	93
15	การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน	95
16	เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน	96
17	เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	99
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	100
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน ..	101
20	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ..	101
21	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	102

22	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน.....	102
23	เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเคื่อ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน.....	104
24	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน.....	105
25	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน.....	106
26	ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย.....	107

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านเตี้อ	63
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	69

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	132
2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	135

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากนโยบายการปฏิรูประบอบราชการในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้ดำเนินการปฏิรูประบบราชการและปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบบริหารภาครัฐแบบเดิมสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ภาครัฐมีการลดขนาดของระบบราชการ จำกัดการขยายตัวภาคราชการ กำลังคนในภาครัฐ การเพิ่มบทบาทของส่วนราชการในท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านแผนงาน บุคลากร งบประมาณ และลดขั้นตอนในการทำงานที่ไม่จำเป็น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความเป็นอิสระจากส่วนกลาง ซึ่งจากนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ทำการสำรวจแนวคิดของส่วนกลาง เพื่อทบทวนบทบาท ภารกิจและหน้าที่ของแต่ละกระทรวงที่มีอยู่ว่าภารกิจใดที่สมควรเปลี่ยนแปลง ปรับลดหรือถ่ายโอนภารกิจใดควรกระจายให้แก่ภูมิภาค ท้องถิ่นที่เน้นการทำงานในลักษณะองค์รวมมีความรวดเร็ว คล่องตัว โปร่งใสในการใช้อำนาจ และการตัดสินใจ เพื่อสนองความต้องการของสังคมอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2551 : 37)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในหมวด 1 มาตรา 12 กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ จัดทำแผนการกระจายอำนาจ รวมถึงการยกเลิกกฎหมายที่ขัดแย้งในเชิงปฏิบัติงานออกไป ทำให้การถ่ายโอนงานปรากฏรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น ซึ่งได้กำหนดอำนาจในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 2 มาตรา 16 (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาสและในมาตรา 30 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจภารกิจให้ดำเนินการภายใน 4 ปี และให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 10 ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดความพร้อม (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. 2542 : 51)

แผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนด
 แนวทางการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการถ่ายโอนภารกิจ ได้กำหนดไว้
 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน
 สังคมและการรักษาความสงบ ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการ
 ท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรม
 ซึ่งจะเห็นได้ว่าภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตนั้น ได้แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจ คือ การส่งเสริม
 อาชีพ งานสวัสดิการสังคม ซึ่งได้แก่ การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา
 ผู้ด้อยโอกาส งานนันทนาการเช่นการส่งเสริมกีฬา การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา
 ทั้งในและนอกระบบ การสาธารณสุข การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่
 อยู่อาศัย โดยระบุว่าใน ด้านงานสวัสดิการสังคม และการจัดการศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของ
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำโดยได้มีการกำหนดระยะเวลาในการถ่ายโอนงานดังกล่าว
 เป็น 2 ช่วง คือ ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544-2547) ช่วงที่สองระยะเวลา 1-10 ปี (พ.ศ. 2544-
 2553) ผลการถ่ายโอนงานในช่วง 4 ปีแรก ในส่วนภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์เดิมและใน
 ส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ได้รับการถ่ายโอนงานไปแล้ว เช่น การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์
 ได้รับมอบภารกิจการถ่ายโอนในปีงบประมาณ 2544-2545 (ฐิติรัตน์ ตศโยธิน. 2550 : 2-3)

ในปี พ.ศ. 2550 องค์การสหประชาชาติ ได้รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุทั่วโลกว่า
 จำนวนผู้สูงอายุของโลกมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยระบุว่า
 ภายในระยะเวลา 20 ปีนี้จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นผู้สูงอายุ 1 คน ในพลเมืองทุก ๆ 8 คน
 หรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 และในอีก 150 ปี หนึ่งในสามหรือร้อยละ 33.3 ของประชากรโลกจะ
 เป็นผู้สูงอายุเช่นเดียวกันที่อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยก็เป็นไปใน
 แนวโน้มเดียวกับประชากรโลก คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย
 กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กล่าวคือ ประชากรผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.5 ในปี
 พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี พ.ศ. 2558 หรือร้อยละ 15.3 ในปี พ.ศ. 2563 โดยปัญหาจะเริ่ม
 รุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 2552 : 11-12)

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในสังคม
 จะส่งผลในการจัดระบบคุ้มครองและดูแลผู้สูงอายุให้คนในวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้น
 ในขณะเดียวกัน สังคมไทยก็มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงลักษณะครอบครัวแบบครอบครัว

ขยายที่มีบุคคลหลายลำดับชั้นอยู่ร่วมกันไปเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีแต่พ่อแม่ลูกมากขึ้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่แบบสังคมชนบทไปสู่ความเป็นสังคมเมือง ซึ่งจะ ทำให้ผู้สูงอายุถูกปล่อยไว้ให้โดดเดี่ยวมากขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในอนาคตของสังคมไทย การ ให้ความช่วยเหลือ การพัฒนา หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงอาจจะ ถูกส่งให้เป็นภารกิจของหน่วยงานบริการสังคม ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันที่มีหน่วยงานจำนวนมาก ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรพัฒนา เอกชนหรือที่เรียกว่า NGO (NON GOVERNMENT ORGANIZATION) ต่าง ๆ ได้เข้ามา ดำเนินกิจกรรม โดยมีนโยบายและภารกิจด้านการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้สูงอายุเป็น จำนวนมากซึ่งในเบื้องต้นแต่ละหน่วยงานต่างปฏิบัติหน้าที่ที่ตามนโยบายของตน โดยอาจจะยัง ขาดความเชื่อมโยงสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในภาพรวม ร่วมกันทำให้ทิศทางการทำงานส่งเสริมคุณภาพของผู้สูงอายุเป็นไปในทิศทางที่หลากหลายตาม นโยบายนั้น ๆ ได้ (ศรีสุวรรณ์ นิลกรรณ์ และคณะ. 2542 : 118)

งานสวัสดิการสังคม จึงเป็นนโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และระบบการจัดการ ทางสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน รวมทั้งการป้องกัน แก้ไข ปัญหาและนำสู่การพัฒนาสังคม งานสวัสดิการสังคม จึงเป็นการจัดการบริหารทางสังคม เพื่อ ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญในความเป็นพลเมือง และเป็น ตัวกำหนดความหมาย ความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดการกระจายอำนาจการปกครองและการ ถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการกระจายอำนาจการบริหาร ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมภารกิจหลักอย่างหนึ่งของการปกครองและการบริหาร จึงอยู่ที่การจัดการด้าน สวัสดิการสังคมของท้องถิ่น บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของการจัด สวัสดิการสังคม ถือว่าเป็นงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จำเป็น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ไม่เฉพาะด้วยเป็นภารกิจในหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นภารกิจหน้าที่ความสัมพันธ์ทาง สังคมของผู้อยู่ในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงมีต่อญาติพี่น้องและคนในชุมชน ของตน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกองสวัสดิการสังคมเป็นผู้ปฏิบัติงานด้าน สวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ต้องคำนึงถึงความต้องการ และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในชุมชน โดยพิจารณาจากหลักของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ที่ทั้งเป็นสากลและของประเทศไทยที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญ(กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. 2544 : 79-80)

ดังนั้นบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยเฉพาะปัญหาผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มสูงขึ้นการ

แก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าหรือการสงเคราะห์ช่วยเพื่อลดปัญหาในรูปแบบเดิม ๆ นั้นไม่เพียงพอ ดังนั้นเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับผิดชอบภารกิจ ตามมาตรา 66 และ 67 รวมทั้งได้รับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่แล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย และมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และงานสวัสดิการสังคม ตลอดจนมีแผนจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมจะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้สูงอายุในชุมชนที่จะรับบริการสวัสดิการสังคมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างครอบคลุมทุกด้าน (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. 2542 : 48-66)

ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในกองสวัสดิการสังคม สังกัดเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ว่ามีความต้องการการจัดสวัสดิการในด้านใดบ้าง เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการศึกษาระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ที่มี เพศ สถานภาพระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 821 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอมืองหนองคาย. 2555 : 16)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 269 คน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ (Yamane. 1973 : 727)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

- 2.1.1 เพศ
- 2.1.2 สถานภาพ
- 2.1.3 ระดับการศึกษา
- 2.1.4 อาชีพ
- 2.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 75-77) ดังนี้

- 2.2.1 ด้านสุขภาพอนามัย
- 2.2.2 ด้านการศึกษา
- 2.2.3 ด้านนันทนาการ
- 2.2.4 ด้านที่อยู่อาศัย
- 2.2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือเมือง จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากแผนพัฒนางาน สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ของกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 75-77) ดังนี้

- 3.1 ด้านสุขภาพอนามัย
- 3.2 ด้านการศึกษา
- 3.3 ด้านนันทนาการ
- 3.4 ด้านที่อยู่อาศัย
- 3.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือน เมษายน -- พฤษภาคม 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัย ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล บ้านเตือ อำเภอมือเมือง จังหวัดหนองคาย ใช้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. ความต้องการสวัสดิการสังคม หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้มี ระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและ พัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตใน สังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของ

1.1 **สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานทั่วถึง มีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

1.2 **สวัสดิการด้านการศึกษา** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับประชาชน ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ การฝึกอาชีพที่เหมาะสมการจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร

1.3 **สวัสดิการด้านนันทนาการ** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านนันทนาการสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ

1.4 **สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย

1.5 **สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดบริการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรม ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง

1.6 **สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ได้แก่ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน การลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรที่เลี้ยงดูบุพการี การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคม

2. **ผู้สูงอายุ** หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 และมีชื่อในทะเบียนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. **เทศบาลตำบล** หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ว่าอยู่ในระดับใดและความแตกต่างระหว่าง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
2. ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางใน การวางแผนพัฒนาด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
3. เป็นแหล่งสารสนเทศทางวิชาการเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการ จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยค้นคว้า แนวคิด แนวปฏิบัติ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ อำเภอมือเมือง จังหวัดหนองคาย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
3. แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. บริบทเทศบาล
6. เทศบาลตำบลบ้านเคื้อ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1. ความหมายของผู้สูงอายุ

การมีอายุเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เริ่มตั้งแต่มนุษย์บุคคลเข้าสู่วัยผู้ใหญ่และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อม จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณที่แตกต่างไปจากวัยหนุ่มสาว ในด้านการกำหนดช่วงแห่งการเข้าถึงความเป็นผู้สูงอายุและการกำหนดความหมายของผู้สูงอายุนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุรกุล เจนอบรม (2534 : 11) ได้กล่าวว่า องค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดการประชุมสมัชชาโลกเรื่องผู้สูงอายุ (World Assembly on Aging : WAA) เมื่อปี 2525 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้ให้ความหมาย ผู้สูงอายุคือบุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 2) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์อายุเมื่อมีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยเสื่อมทางร่างกาย จิตใจและสังคม แต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกัน นอกจากอาการเสื่อมดังกล่าวแล้ว

ยังใช้เกณฑ์อายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์สากลเพื่อให้ทราบว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้สูงอายุนำมาพิจารณา ประกอบกันด้วย

จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ (2542 : 18) ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคมและใช้เกณฑ์อายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์สากล

สุพัตรา สุภาพ (2543 : 48) ได้กล่าวว่า “ผู้สูงอายุ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Elderly หรือ Aging ในประเทศไทยได้บัญญัติขึ้นโดย พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เมื่อปี 2506 เนื่องจากที่ประชุมของผู้สูงอายุเห็นว่า ความแก่ หน่อม ชรา ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดและเครื่องขีดค้นกับทั้งไม่สมควรใช้คำว่าผู้ชรา เพราะจะทำให้รู้สึกหดหู่ จึงให้ใช้คำว่า ผู้สูงอายุ ตั้งแต่นั้นมาโดยให้ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความเสื่อมของร่างกายตามสภาพ มีกำลังถดถอยเรื่องซ้ำหรือเป็นผู้ที่มีโรคสมควรจะได้รับการช่วยเหลืออุปการะ

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545 : 541) ได้แบ่งช่วงวัยของผู้สูงอายุเป็น 4 ช่วงดังนี้

1. วัยสูงอายุตอนต้น (The Young Old) ช่วงอายุ 60-69 ปี เป็นช่วงที่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะวิกฤติหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุ การเสียชีวิตของญาติสนิท หรือคู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสียบทบาททางสังคม โดยทั่วไป ช่วงนี้บุคคลยังคงแข็งแรงแต่อาจต้องพึ่งพาผู้อื่นบ้าง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะรู้จักปรับตัวช่วงนี้เป็นช่วงที่ยังมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ มากการปรับตัวควรใช้แบบ Engagement คือ ยังร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมทั้งในและนอกครอบครัว

2. วัยสูงอายุตอนกลาง (The Middle Age Old) ช่วงอายุ 70-79 ปี เป็นช่วงที่เริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกันเริ่มเสียชีวิตมากขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยลงซึ่งเป็นการปรับตัวแบบ Disengagement คือ การเลิกเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

3. วัยสูงอายุมาก (The Old Old) ช่วงอายุ 80-89 ปี ผู้ที่มีอายุช่วงนี้จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมยากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนอายุช่วงนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้นแต่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยังกระตุ้นความมีสมรรถภาพในแง่ต่าง ๆ ตามวัย (Both Privacy And Stimulating) ผู้สูงวัยระยะนี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าวัยที่ผ่านมา

4. วัยสูงอายุมาก ๆ (The Very Old Old) ช่วงอายุ 90 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีระดับอายุนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อย เป็นระยะที่มักมีปัญหาด้านสุขภาพมาก ผู้ที่อายุอยู่ในระดับนี้ควรทำ

กิจกรรมที่ไม่ต้องแข่งขัน ควรทำกิจกรรมที่ตนพอใจและอยากทำ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ผ่านวิกฤติต่าง ๆ ของชีวิตมาแล้วด้วยดีมากมาย ช่วงนี้จะเป็นคาบแห่งความสุขสงบ พอใจในตนเอง เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อย เป็นผลจากความเสื่อมตามกระบวนการสูงอายุซึ่งเป็นตามอายุขัย (Life Span) ซึ่งบางครั้งอาจกล่าวได้ว่า เป็นมิติทางเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสูงอายุ เป็นความสูงอายุตามวัย (Chronological Aging) เป็นความสูงอายุตามปีปฏิทิน โดยนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไปและบอกได้ทันทีว่าใครมีอายุมากหรือน้อยเพียงใด มิติที่สองเป็นความสูงอายุ มิติทางจิตใจ (Psychological Aging) เป็นมิติของความสูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่ของการรับรู้กระบวนการความคิด ความจำ การเรียนรู้เขาวินิจฉัย และลักษณะของบุคลิกภาพที่ปรากฏในระยะต่าง ๆ ของชีวิตและคนที่มียุขมากขึ้นมิติสุดท้าย เป็นความสูงอายุมิติทางสังคม (Social Aging) เป็นมิติที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาท หน้าที่ สถานภาพของผู้สูงอายุในระบบสังคม เช่น ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานของราชการ สโมสรและอื่น ๆ เป็นต้น

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2547 : 2)

โดยสรุป คำจำกัดความของคำว่า ผู้สูงอายุ หรือวัยชรา ในแต่ละสังคมหรือแต่ละประเทศจะให้ความหมายที่ต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุ โดยเฉลี่ยของการทำงานหรือสภาพทางร่างกายของผู้สูงอายุ สภาพทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาถืออายุ 65 ปี กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียถืออายุ 67 ปี แต่ที่สำคัญอายุไม่ได้เป็นเครื่องบ่งบอกว่าใครเป็นผู้สูงอายุเพราะว่ามีคนเป็นจำนวนมากถึงแม้ว่าจะอายุ 60 ปี หรือ 65 ปี ก็มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในขณะที่คนอายุน้อยกว่าบางคนกลับมีสภาพร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรมเสียมากกว่า ถึงแม้ว่าอายุจะไม่ได้เป็นเครื่องชี้เพียงอย่างเดียวว่าบุคคลใดชราภาพหรือสูงอายุ แต่อายุนั้นนำมาใช้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทราบได้ว่าบุคคลใดสมควรจะเป็นคนชราหรือเป็นผู้สูงอายุ ดังนั้น ตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากลขององค์การระหว่างประเทศ จึงใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเริ่มต้นของการเป็นผู้สูงอายุ สำหรับสังคมไทยคงที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้สูงอายุจะหมายถึงคนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตามเกณฑ์ของกฎหมายเพื่อปลดเกษียณอายุข้าราชการและตามกฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งจารีตประเพณีบางอย่าง

2. การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ

วิไลวรรณ ทองเจริญ (2536 : 65-84) ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุว่าเป็นการเสื่อมถอย และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป และได้กำหนดให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง เป็นการกำหนดตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และเป็นมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติ ความสูงอายุนั้นจะขึ้นอยู่กับเวลาของการมีชีวิตและสัมพันธ์โดยตรงกับความเจริญและความเสื่อมถอยของร่างกายมนุษย์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกองค์ประกอบของมนุษย์ ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological Changes) ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงแห่งความเสื่อมอย่างถดถอยลงทุกระบบของร่างกาย ผิวหนังบางลง เห็นขุ่น ฝืดขาดง่าย การระบายความร้อนไม่ดี ผมนมีจำนวนลดลง การเคลื่อนไหวและความคิดเชิงซ้า สายตาเสื่อม มองเห็นไม่ชัด หูตึง การรับกลิ่นลดลง กล้ามเนื้ออ่อนแรง กระดูกเสื่อมระบบหัวใจ และหลอดเลือดเสื่อม ระบบภูมิคุ้มกันทำงานลดลง ระบบทางเดินหายใจเสื่อมลง ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคติดเชื้อต่าง ๆ ซึ่งความเสื่อมจะเกิดขึ้นกับบุคคลไม่เท่ากัน ขึ้นกับกรรมพันธุ์ เพศ อาชีพ การดูแลสุขภาพ อาหาร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสภาพร่างกายที่อ่อนแอความสามารถในการช่วยเหลือหรือดูแลตนเองก็ลดลงไป เหล่านี้ล้วนชักนำไปสู่การเจ็บป่วยของผู้สูงอายุทั้งสิ้น

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological Changes) ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพไปตามความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ในเรื่องของอายุและการยอมรับของสังคม ซึ่งผู้สูงอายุมักรู้สึกว่า ตนไม่เป็นที่ต้องการของผู้ที่อ่อนวัยกว่า จึงมักมีบุคลิกภาพใจน้อย อ่อนไหวง่าย รู้สึกไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ช่างบ่น โกรธง่าย คิดถึงแต่ตนเอง การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความจำ ผู้สูงอายุจะมีการเรียนรู้ช้าลง มีความลำบากในเรื่องความจำระยะสั้น แต่การเรียกกลับซึ่งเป็นความจำระยะยาวยังคงสูงอยู่ ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้สูงอายุยังมีอยู่มาก ในด้านสติปัญญาผู้สูงอายุปกติจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญาเสื่อมถอยลงเพียงเล็กน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย

2.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Changes) เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุ ภาระหน้าที่และบทบาททางสังคมจะลดลง เนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกายและการเกษียณอายุ ทำให้ผู้สูงอายุห่างจากสังคมออกไป เพื่อนฝูงลดลง รายได้ลดลง แบบแผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของประเทศจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคม

อุตสาหกรรม ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของครอบครัวจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นเหตุให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว อีกทั้งการสูญเสียเพื่อนฝูงและคู่ชีวิต ก็ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้นจะรู้สึกซึมเศร้า ถิ่นหวังซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิต

3. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544 : 50-52) กล่าวว่า ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย ได้เริ่มขึ้นจากการที่องค์การสหประชาชาติ ได้จัดประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี พ.ศ. 2525 โดยได้กำหนดแผนปฏิบัติการระยะยาวระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยปี พ.ศ. 2525 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้วันที่ 13 เมษายนของทุกปีเป็น “วันผู้สูงอายุแห่งชาติ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงเรื่องการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความช่วยเหลือ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ผู้แทนจากองค์การที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์การผู้สูงอายุ จึงได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุเพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุ ปฏิญญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้

3.1 ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และผู้พิการที่สูงอายุ

3.2 ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัว โดยได้รับความเคารพ รัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข

3.3 ผู้สูงอายุควรได้รับ โอกาสในการศึกษา เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย

3.4 ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า

3.5 ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจร โดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม

3.6 ผู้สูงอายุควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้และความเข้าใจอันดี ระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันและกับบุคคลทุกวัย

3.7 รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุตามเป้าหมาย

3.8 รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

3.9 รัฐ โดยมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ปลุกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูทดแทนและความเอื้ออาทรต่อกัน

4. แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 83-85) ได้กำหนดสาระเป็นแผนแม่บทเพื่อชี้้นำการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการจัดการประเมินผล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ดังนี้

4.1 สถานการณ์ของการพัฒนาสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย

ประเทศไทยได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา พบว่าปัญหาสังคมเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาครอบครัว ปัญหาความ

เสื่อมโทรมทางด้านจิตใจและศีลธรรม ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย และปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ปัญหาคนเร่ร่อนขอทาน ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก ผู้สูงอายุและคนพิการ

4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคม การปฏิรูปการบริหารจัดการและพัฒนาวิธีการ และมาตรฐานการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบระบบบริการทางสังคมได้ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศตลอดจนพัฒนาบุคลากรและอาสาสมัครในการปฏิบัติงานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ให้เพียงพอ

มีการตรวจสอบและควบคุมจรรยาบรรณ รวมทั้งพัฒนาวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา 76 มาตรา 80 มาตรา 82 มาตรา 83 และมาตรา 86 เพื่อให้สามารถดำเนินการคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนทั่วไป ระดับบุคคล กลุ่มชุมชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดมาตรการในการพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมโดยคำนึงถึงหลักบูรณาการและให้ครอบคลุมงานสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้

4.2.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

1) ให้ความสำคัญแก่การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

โดยสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างให้คนมีสุขภาพดี

2) ปรับปรุงพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสและประชาชนทุกคน ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบประกันสุขภาพ

3) ส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายกายและฝ่ายจิต และปรับปรุงดำเนินงานเพื่อให้สามารถรองรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

4) สร้างกลไกในการประเมินผลระบบสุขภาพทั้งในด้านคุณภาพ

ความเป็นธรรมและประสิทธิภาพ โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดระบบสุขภาพในการดูแลผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส

4.2.2 สวัสดิการด้านการศึกษา

1) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย ให้มีการศึกษา ฝึกอบรม แก่ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

2) การใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบเพื่อให้กระจายสู่ประชาชนทุกกลุ่ม เป้าหมาย

3) ส่งเสริมการศึกษาพิเศษ แก่ผู้พิการและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากจน และผู้ด้อยโอกาส

4.2.3 สวัสดิการด้านนันทนาการ

1) สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงนิเวศน์และเชิงวัฒนธรรม

2) พัฒนาสวนสาธารณะ สวนสุขภาพ และสนามกีฬาในเมืองให้เพียงพอ

3) ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

4.2.4 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

1) จัดหาที่อยู่อาศัยตามความต้องการของประชาชน โดยเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน และผู้สูงอายุ

2) พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและปรับปรุงชุมชนให้น่าอยู่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีระบบสาธารณสุขปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

3) จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง

4.2.5 สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1) การพิทักษ์สิทธิและคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก เยาวชน สตรีผู้สูงอายุ

2) ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

ดำเนินการ ในกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างสังคมสมานฉันท์ มีขันติธรรม เคารพต่อความหลากหลายของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ บนพื้นฐานของศาสนา ชาติพันธุ์ เพศและวัย เพื่อขจัดความขัดแย้งและการเลือกปฏิบัติ

3) พัฒนาระบบและวิธีการในการเฝ้าระวัง การป้องกันสาธารณภัย และการช่วยเหลืออย่างครบวงจร

4.2.6 สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

1) ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีสภาพบังคับมากขึ้น เอื้อให้คนจนและผู้ด้อยโอกาส ได้รับสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ

2) โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ไร้ที่อยู่อาศัยและขาดผู้อุปการะ ในรูปของศูนย์บริการผู้สูงอายุ

3) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือน

4) สนับสนุนให้มีโครงการลงทุนเพื่อสังคม ได้มีโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5) ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการปลูกจิตสำนึก และใช้มาตรการการลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการี

5. แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) แผนฉบับนี้ จัดแบ่งแผนยุทธศาสตร์ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2545 : 30-35)

5.1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

5.2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ

5.3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

5.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

5.5 ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

หมวดที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

1. มาตรการ หลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

- 1.1 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมบุคคลทั่วไป
- 1.2 ส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยต้น
- 1.3 ลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมการออมเพื่อชราภาพ

2. มาตรการ การให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- 2.1 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยตั้งแต่วัยเด็กให้มีหลักสูตรวิชาการดูแล
สุขภาพและพฤติกรรมอนามัย
- 2.2 ส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาใน
ระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อความเข้าใจชีวิตและพัฒนาการในแต่
ละวัยและเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่เหมาะสม
- 2.3 รมรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเข้าสู่การ
เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ
- 2.4 เตรียมการสำหรับผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้องในทำเรื่องที่
จำเป็น (Pre-Retirement Program)

3. มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ผู้สูงอายุ

- 3.1 ปรับปรุงระบบการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้และประชาชนทุกวัยมีส่วน
ร่วมในการดูแลรับผิดชอบครอบครัว ผู้สูงอายุและชุมชน
- 3.2 จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล
- 3.3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและเยาวชน โดย
ดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา
- 3.4 รมรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ผู้สูงอายุ

หมวดที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ

1. มาตรการ ส่งเสริมความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเอง
เบื้องต้น

- 1.1 จัดบริการการอบรมในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ

1.2 จัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปในสถานบริการทางสุขภาพของรัฐและเอกชน

1.3 ดำเนินการให้มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. มาตรการ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย

2.2 สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ

3. มาตรการ ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

3.1 ส่งเสริมการทำงานทั้งเป็นเวลาและไม่เป็นเวลา ทั้งในระบบและนอกระบบ

3.2 ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

3.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้ โดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมด้วย

4. มาตรการ สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

4.1 ประกาศเกียรติคุณผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

4.2 ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุและให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมด้านต่าง ๆ

5. มาตรการ ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ

5.2 ส่งเสริมการผลิตและการเข้าถึงสื่อและข่าวสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ

5.3 ดำเนินการให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้

อย่างต่อเนื่อง

6. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย

6.1 กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ

6.2 สนับสนุนให้องค์กรทั้งภาครัฐ ชุมชนและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและจัดบริการด้านที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

6.3 กำหนดมาตรการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย การปรับปรุงเพื่อที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณสุขปโภคสำหรับผู้สูงอายุ

หมวดที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1. มาตรการ คุ้มครองด้านรายได้

1.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอ

1.2 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ

1.3 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมผู้สูงอายุ

2. มาตรการ หลักประกันสุขภาพ

2.1 พัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุทุกคน

3. มาตรการ ด้านครอบครัวผู้ดูแลและการคุ้มครอง

3.1 ลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ช่วยตัวเองไม่ได้

3.2 เร่งรัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือถูกทอดทิ้งจนเกิดผลเสียร้ายแรงของสุขภาพกายและ/หรือสุขภาพจิต

3.3 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

3.3.1 รณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

3.3.2 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

3.3.3 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ

โดยการให้ความรู้และเรียนรู้วิธีการขอความช่วยเหลือ

4. มาตรการ ระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

4.1 ปรับปรุงบริการสาธารณะทุกระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ในการดำรงชีวิตและติดต่อสัมพันธ์กับสังคม กลุ่มและบุคคล

4.1.1 ลดราคาค่าโดยสารระบบขนส่งสาธารณะและระบบขนส่งมวลชนแก่ผู้สูงอายุ

4.1.2 ปรับปรุงบริการระบบขนส่งสาธารณะให้สะดวกเหมาะสมกับ

ผู้สูงอายุ

4.1.3 จัดทำมาตรฐานสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน

อาคาร ห้องสุขา

4.1.4 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น

ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา

4.1.5 จัดทำมาตรฐานสวนสาธารณะและสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกาย

กำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

4.1.6 จัดให้มีสวนสาธารณะและสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกาย

และพักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ

4.2 จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคมในชุมชนที่สามารถ

เข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นบริการถึงบ้านและมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยควรครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

4.2.1 ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ (Multipurpose Senior Center)

4.2.2 ศูนย์ดูแลกลางวัน (Day Care Center)

4.2.3 บริการเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

4.2.4 บริการดูแลที่บ้าน (Home Care)

4.2.5 บริการสุขภาพที่บ้าน (Home Health Care)

4.2.6 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

4.2.7 ส่งเสริมการจัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน

4.2.8 สนับสนุนระบบอาสาสมัคร

4.2.9 สนับสนุนและส่งเสริมความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและ

อาสาสมัครผู้ดูแล

4.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรทางศาสนามีส่วนร่วม

ในการดูแลจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.3.1 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงบประมาณในการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

4.3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการ

จัดบริการและสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.3.3 ส่งเสริมให้องค์กรทางศาสนามีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจและดูแลจิตสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.4 เกื้อหนุนให้เอกชนจัดบริการด้านสุขภาพและสังคมให้กับผู้สูงอายุที่สามารถซื้อบริการได้โดยมีการดูแลและกำกับมาตรฐานร่วมด้วย

4.5 จัดบริการแพทย์ทางเลือก เช่น แพทย์แผนไทย ฯลฯ เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพ

4.6 จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยสูงอายุและสถานบริการสุขภาพเรื้อรังสำหรับผู้สูงอายุที่เพียงพอแก่การให้บริการและสามารถรองรับปัญหาในผู้สูงอายุ

หมวดที่ 4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรผู้สูงอายุ

1. มาตรการ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ

1.1 ส่งเสริมให้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติมีศักยภาพในการดำเนินการให้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติได้รับการนำไปปฏิบัติและเป็นสื่อกลางในการประสานงานกิจการและการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งระหว่างองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศและต่างประเทศ

1.2 คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสผ.) ดำเนินการให้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุทั้งในระดับวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลทั่วไป อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

2.2 กำหนดแผนการผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประเทศและดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ 5 ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

1. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

2. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการ และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

3. มาตรการ ดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

6. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2547 : 1-13)

1. ในพระราชบัญญัตินี้ให้ความหมายของ “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

2. ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้ โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วเป็นพิเศษ

2.2 การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2.3 การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

2.4 การพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

2.5 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น ๆ

2.6 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.7 การยกเว้นหรือลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

2.8 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์ด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

2.9 การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางแก้ไขปัญหา

2.10 การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2.11 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2.12 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

2.13 การอื่นตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ประกาศกำหนด

การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนดังกล่าวให้ดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่า หรือ โดยให้ส่วนลดเป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

3. การได้สิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติไม่เป็นการตัด สิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

4. ให้จัดตั้งกองทุนเรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการ คุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุ ซึ่งกองทุนประกอบด้วย

4.1 เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้

4.2 เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.3 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

4.4 เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ

4.5 เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตาม

กฎหมาย

4.6 ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน เงินและดอกผลดังกล่าว นี้ไม่หักเก็บเป็นรายได้ของแผ่นดิน

5. สำหรับกรณีมีผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุน ผู้บริจาคมีสิทธินำไป ลดหย่อนในการเรียกเก็บภาษีเงินได้

6. ในกรณีที่ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่มีรายได้เพียงพอแก่ การยังชีพผู้นั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน ประมวลรัษฎากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอามาตรการในการพัฒนาสวัสดิการสังคมซึ่งมีอยู่ใน แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 ปี (พ.ศ. 2545-2549) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส โดยเป็นบริการสวัสดิการ

สังคมที่ภาครัฐจัดให้หรือสนับสนุนให้องค์การภาคเอกชนจัดบริการให้สำหรับประชากรผู้สูงอายุ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการต่อสู้แสวงหาให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการเสมอและความต้องการของมนุษย์นี้เองไม่มีที่สิ้นสุด (Unlimited Needs) คือเมื่อความต้องการเกิดขึ้นได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นนั้นจะลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไปแต่จะเกิดความต้องการสิ่งใหม่ต่อไป

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2540 : 16-17) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น 3 ด้านดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิตเป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความสุขสบายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ตลอดจนความต้องการการขับถ่าย

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ

3. ความต้องการทางวิญญาณ (Spiritual Needs) ได้แก่ ความต้องการความเชื่อ ความหวัง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจและเสริมภาพ และได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 ความต้องการขั้นต่ำ

3.1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำอากาศและการขับถ่าย

3.1.2 ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในการมีกิจกรรมทางเพศ ความต้องการในการมีอิสระที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีการเคลื่อนไหวที่อิสระ

3.2 ความต้องการขั้นสูง

3.2.1 ความต้องการด้านจิตสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับความรัก

ความเอาใจใส่

3.2.2 ความต้องการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิตและได้รับการยอมรับ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48-51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่ เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้แต่อย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางร่างกายของเราเป็นสิ่งสำคัญ เป็นแรงขับ เบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความรู้สึกหิว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าเกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ ชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างกายของคนเรา เสียเหงื่อ เนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มขึ้นเมื่อคนเราเข้าสู่ วัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึง พอใจโรสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัย ความสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป และต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความป่วยเจ็บเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้าย คนเราจะหลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกาย ได้มีโอกาส สะสมพลังงานใหม่ และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจ เราอาจอดข้าว อดน้ำได้หลายชั่วโมงแต่กลับหายใจได้ไม่นาน

1.8 ความต้องการการจับถ้าย เป็นการจับของเสียออกจากร่างกายซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้จะเป็นพิษกับร่างกาย ทำให้เราอึด อัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs)

ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้ยังแตกต่างกันออกไปด้วยลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคมมีดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคนสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้บางที่เราก็ต้องการศึกษาว่า จะเริ่มต้นอย่างไรและควรทำอย่างไรต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

2. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

2.1 ทฤษฎีความต้องการ Maslow (Maslow's Needs Hierachy) Maslow ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 51)

2.1.1 บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

2.1.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งที่จูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น

2.1.3 ความต้องการของบุคคล จะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป

Maslow ได้อธิบายว่าความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้ (พรอนันต์ กิตติมันคง. 2547 : 14 ; อ้างถึงใน Ivancevich and Matteson. 2002 : 150-151)

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทาความเจ็บปวดต่าง ๆ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการมีอิสระ และความปลอดภัยจากภัยคุกคามต่าง ๆ

3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, Social and Love Needs) ความรู้สึกที่ตนได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม

4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Self-Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualisation Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดในชีวิต เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2.2 ทฤษฎีความต้องการของ Alderfer (Alderfer's ERG Needs Theory) Alderfer ได้คิดทฤษฎีความต้องการที่เรียกว่า ทฤษฎี ERG (ERG : Existence – Relatedness- Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ เป็น 3 ประการ ดังนี้ (พรอนันต์ กิตติมั่นคง. 2547 : 15 ; อ้างถึงใน Ivancevich and Matteson. 2002 : 153-154)

2.2.1 ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่ตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย

2.2.2 ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคล ที่จะมามีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย

2.2.3 ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุด รวมถึงความต้องการได้รับความยกย่อง และความสำเร็จในชีวิต

2.3 ทฤษฎีความต้องการของ Murray (Murray's Manifest Needs Theory) Murray อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นความสำคัญ เกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ 4 ประการ คือ (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 52-53)

2.3.1 ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2.3.2 ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

2.3.3 ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง

2.3.4 ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และความต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

2.4 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland (McClelland's Achievement Motivation Theory) McClelland ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการไว้ 3 ประเภท คือ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 53)

2.4.1 ความต้องการประสบความสำเร็จ (Needs for Achievement)

เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

2.4.2 ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.4.3 ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

เมื่อพิจารณาทฤษฎีความต้องการทั้ง 4 ทฤษฎีนี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะจำแนกความต้องการของมนุษย์ โดยเน้นความต้องการทางด้านจิตใจ ยกเว้นทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์มีแนวคิดที่มนุษย์จะมีความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับผลสำเร็จ ในระดับขั้นต่อไปจะเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ

3. ความต้องการของผู้สูงอายุ (Needs of The Elderly)

ผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นปัจเจกของตนจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ หรือเฉพาะของผู้สูงอายุ ซึ่งจะพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้น ความต้องการของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกันและหากไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความต้องการของผู้สูงอายุ นักวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547 : 16) จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องแสวงหาให้ได้มาเท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุไม่ว่าจะอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใด ๆก็ตามจากการสำรวจ ความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน อาจจะสรุปได้ว่าผู้สูงอายุในโลกต่างมีความต้องการตรงกันที่จิตใจ กล่าวคือ

1.1 ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้น ไม่มีความหมายหรือเมื่อถึงแก่ความตาย

1.2 ผู้สูงอายุพยายามรักษาพลังและศักยภาพทางร่างกายและทางสมองให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและชำระไว้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตวัยต้น เช่น ความรู้ ความชำนาญ ทักษะสมบัติ เกียรติคุณและอำนาจ

2. ความต้องการขั้นสูง คือ ความต้องการซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้าหรือระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุ เป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุและจะถูกปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วยเป็นลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) ผู้สูงอายุเมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียว ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจ รวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคล หรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชนทั้งที่เป็นองค์การศาสนาและองค์การที่มีใช้ศาสนาก็ได้

2.2 ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคม ประเภทประกันสุขภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญชราภาพเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพในปัจจุบันปลายของชีวิต ไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

2.3 ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสดูแลเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรมและในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

2.4 ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ถ้าหากครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาส

2.5 ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

2.5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มและสังคม (Sense of Belonging)

2.5.2 ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัวและสังคม (Sense of Recognition)

2.5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มของชุมชน และสังคม (Sense of Importance)

2.5.4 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับทุกสถานการณ์ในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

2.5.5 ความต้องการการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

2.6 ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs)

เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกายได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้ แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัว และการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี นอกจากนี้ ยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในปัจจุบัน

2.7 ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจคือความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 2 และ 4 ดังกล่าวแล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม

1. ความหมายของสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นการบริหารงานของรัฐบาลในการที่จะพยายามขจัดทุกข์ บำรุงสุข เพื่อความอยู่ดีกินดีของราษฎร เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างดียิ่ง และยังถือว่าเป็นหลักคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบเรียบถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ เห็น ได้เด่นชัดในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนั้น เราจึงควรเข้าใจความหมายของงานสวัสดิการสังคมก่อนว่าหมายถึงอะไร มีผู้ให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมไว้มากมาย ดังนี้

Walter (มณฑิต ศรีสุข. 2545 : 12 ; อ้างถึงใน วอลเตอร์. Walter. 1968 : 4) ได้ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” คือการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคม โดยตรงแก่ประชาชนในด้านความต้องการที่อยู่อาศัยในเรื่องครอบครัวและอนามัยเด็ก การปรับสังคม การใช้เวลาว่างมาตรฐานการครองชีพและความสัมพันธ์ทางสังคมและในส่วนด้านการบริการทางสวัสดิการสังคมให้ปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มชน ชุมชนและสังคม ซึ่งบริการเหล่านี้จะรวมถึง การดูแล การรักษาและการป้องกันด้วย

Robert และคณะ (มณฑิต ศรีสุข. 2545 : 12 ; อ้างถึงใน Robert and others. 1768 : 773) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลายไม่ว่าโดยส่วนราชการหรือเอกชนเป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชนชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพและสังคมที่น่าพึงใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป

Edmund และ Nathan (มณฑิต ศรีสุข. 2545 : 12 ; อ้างถึงใน Edmund and Nathan. 1970 : 234) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมไว้ว่า เป็นการปฏิบัติงานซึ่งเป็นระบบรวบรวมวิธีทางแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจซึ่งจะสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางสังคมและใช้ความรู้ความชำนาญที่ได้ฝึกปฏิบัติมาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

กรมประชาสงเคราะห์ (มณฑิต ศรีสุข. 2545 : 12 ; อ้างถึงในกรมประชาสงเคราะห์. 2523 : 234) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” เป็นความเป็นอยู่ของ

ประชาชนทั่วไปทุกด้านเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาบุคคลและกลุ่มต่าง ๆ พื้นฐานในเรื่องสวัสดิการสังคม จะประกอบด้วย 1) มีหลักประกันรายได้ต่ำ 2) มีการจัดหาบ้านช่องที่พักอาศัยของประชาชน 3) มีบริการในเรื่องสุขภาพของประชาชน 4) มีระบบการประกันสังคม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545 : 39) ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” ว่าหมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม และพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการและบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมทุกระดับ

วันทนี วาลิกะสิน และคณะ (พรอนันต์ กิตติมั่นคง. 2547 : 18 อ้างถึงในวันทนี วาลิกะสิน และคณะ. 2543 : 1) ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล กลุ่ม และชุมชน และได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” เป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการ ซึ่งจะทำการดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับกันว่าสวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวรเปลี่ยนแปลงจากสถานะที่เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่ารวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

จากคำนิยามที่ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิการสังคม” กล่าวโดยสรุปว่า สวัสดิการสังคมเป็นระบบการจัดบริการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกระดับทั้งรัฐบาลและเอกชนเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลแต่ละวัย

2. รูปแบบของสวัสดิการสังคม

Titmuss (กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุณ. 2544 : 12-14 ; อ้างถึงใน Titmuss. 1974 : 179) ได้แบ่งสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

2.1 สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราว บรรเทาปัญหาหรือแบบเก็บตก (Residualism)

or Residual Model of Welfare) สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราวนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าบุคคลในสังคมจะได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยแหล่งตอบสนองคือครอบครัวและตลาดรูปแบบนี้หากประชาชนประสบความเดือดร้อน จะต้องช่วยเหลือตนเองโดยหันเข้าหาทรัพยากรของตนเอง ชื่อหาบริการทางสังคมมาตอบสนองความต้องการ หากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หน่วยงานสวัสดิการของรัฐบาลจึงจะเข้าไปช่วยเหลือเป็นครั้งคราวไปเสมือนกับเป็นการดำเนินการเชิงรับ รอให้เกิดปัญหาขึ้นก่อนจึงตามแก้ไข รูปแบบนี้ทำให้เกิดการรับรู้ว่าประชาชนที่ใช้บริการของรัฐบาลจึงเป็นพวกที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เป็นภาระของสังคม

2.2 สวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทางอุตสาหกรรม (Industrial Achievement Performance or Handmaiden Model) มองว่า สวัสดิการสังคมเป็นเสมือนกลไกหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เป็นเครื่องตอบแทนแก่ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการทางด้านภาษีอากรและการเงินการคลัง ตลอดจนผลตอบแทนในอาชีพเป็นสิ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เป็นกำลังการผลิต โดยเกณฑ์การจัดสรรพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน สถานภาพ บทบาทในการทำงาน ผลผลิตของงานเป็นสำคัญ

2.3 สวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institution Redistributive Model) รูปแบบนี้ถือว่าสวัสดิการสังคมเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่ง ที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณาภาพในสังคมซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สังคมจะขาดเสียมิได้ แม้ว่าสังคมนั้นจะมีเสถียรภาพแล้วก็ตาม สวัสดิการสังคมตามแนวคิดนี้ก็ต้องทำหน้าที่ให้ระบบสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น ขณะที่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเศรษฐกิจ อันเป็นธรรมชาติที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบันมีความเหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจเสรีควรที่จะดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อเป็นการค้ำกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

3. ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคม มีขอบเขตรอบคลุมลักษณะงานดังนี้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2544 : 21-22)

3.1 การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ให้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ทุพพลภาพเสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตร การประกันกรณีชราภาพ และการสงเคราะห์บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

3.2 การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นลักษณะการสงเคราะห์แบบให้เปล่า ในรูปของเงิน สิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำและบริการต่าง ๆ

3.3 บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น 6 ประเภท ดังนี้

3.3.1 สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัย และการสาธารณสุข โภชนาการ และมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน

3.3.2 การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคน ที่อย่างน้อยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐ และบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

3.3.3 ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย

3.3.4 การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ คุ้มครองการทำงาน รายได้ และประกันสังคม

3.3.5 บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ในด้านชีวิตของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.3.6 นันทนาการ (Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรี ภาพยนตร์ การออกกำลังกายและรวมทั้งงานอดิเรกอื่น ๆ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545 : 57-59)

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกัน โรคร้ายไข้เจ็บการรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ใน

ภูมิภาคใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิต เช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับการสวัสดิการ สังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน

2. การมีการศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษาก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในตนเองเดียวกัน ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมด้วยมลพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้ และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่มีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด งานที่ต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัว ในรูปของการประกันสังคมซึ่งครอบคลุมเรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตรการชดเชยการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิจารณาพหุผลภาพ ทรัพยากร และการว่างงาน การประกันสังคมเป็นมาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับความเดือดร้อนเมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมด บางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

6. นันทนาการ หมายถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรี

ความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่ ทัศนภาพ

4. งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งหมายถึงว่า ผู้สูงอายุนั้น เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) ดังนั้นแนวคิดที่ยึดถือกัน มานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแนวคิด 2 ประการ คือ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2544 : 48-49)

4.1 แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Aspect of Aging) หมายถึง ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการในด้านสุขภาพอนามัย และโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทาง รายได้และการจ้างงานรวมถึงการศึกษา

4.2 แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental Aspect of Aging) หมายถึง แนวคิด ที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนั้น มีความชัดเจนและเริ่มเป็นกระบวนการ ที่ต่อเนื่องในสังคมมากขึ้น ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปีเป็น วันผู้สูงอายุสากล โดยมีการประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจนและในวันที่ 16 ธันวาคม 2534 สมัชชา ใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองหลักการ 18 ประการสำหรับผู้สูงอายุดังนี้ (อภิัญญา เวชชัช. 2544 : 6-7 ; อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมั่นคง. 2547 : 22)

หลักการที่ 1 การมีเสรีภาพ

1. ผู้สูงอายุควรได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพ อนามัยอย่างพอเพียง โดยการมีรายได้ การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน และการ ช่วยเหลือตนเอง
2. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการทำงานหรือสามารถได้รับรายได้อื่น ๆ
3. ผู้สูงอายุควรมีส่วน ในการตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องพ้นจากการทำงาน

4. ผู้สูงอายุควรได้รับการฝึกอบรมและศึกษาตามความเหมาะสม
5. ผู้สูงอายุควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบปลอดภัยด้วยความพึงพอใจ

ตามกำลังความสามารถ

6. ผู้สูงอายุควรที่จะได้อาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง ตลอดระยะเวลายาวนานเท่าที่เป็นไปได้

หลักการที่ 2 การมีส่วนร่วม

7. ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของตน และสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับชนรุ่นหลังได้

8. ผู้สูงอายุควรจะได้รับการพัฒนาในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมตามความสนใจและกำลังความสามารถของตน

9. ผู้สูงอายุควรมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมของผู้สูงอายุเองได้

หลักการที่ 3 การได้รับการดูแล

10. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลจากครอบครัวและชุมชน และได้รับการคุ้มครอง

11. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัย เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันหรือชะลอการเจ็บป่วยในระยะเริ่มต้น

12. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมและกฎหมาย เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การเป็นอิสระ การคุ้มครองและการได้รับการดูแล

13. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลคุ้มครอง ฟื้นฟูและส่งเสริมทางด้านสังคม และจิตใจอย่างเหมาะสม จากสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมที่มั่นคง

14. ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

หลักการที่ 4 การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง

15. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มความสามารถ

16. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาวัฒนธรรม จิตใจและกิจกรรมนันทนาการของสังคม

หลักการที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี

17. ผู้สูงอายุควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัย โดยปราศจากการถูกแสวงหาประโยชน์และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ

18. ผู้สูงอายุควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและภูมิหลัง และมีอิสระในการช่วยเหลือตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้
 วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลาง ได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายโดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง เป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2547 : 7) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงินและการคลังและกำหนดนโยบายของตนเองรวมทั้งหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรดังกล่าวในกรณีประเทศไทยได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด , เทศบาล , องค์กรบริหารส่วนตำบล , พัทธา และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

เอ็นไซโคลพีเดีย บริแทนนิกา (Encyclopedia Britannica ; อ้างถึงใน พรชัย เทพปัญญา และคณะ. 2527 : 1) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดและการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และขนาดพื้นที่ที่วางนัยอยู่ภายในประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศ

ฮอลโลเวย์ (Holloway ; อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล. 2547 : 1-2) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่ง ที่มีพื้นที่อาณาเขตและประชากรเป็นของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง

2. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ (โกวิท พวงงาม. 2546 : 24-25) คือ

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีเงินงบประมาณ สามารถหารายได้ให้กับท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้รอบครอบ

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว อาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมักมีความล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบ ประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ในหลากหลายบทบาท มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ ได้เป็นอย่างดี

3. ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นทางการ และมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจ เช่น การจัดเก็บภาษีและหารายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบาย และมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งองค์กรท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นจะมีบุคลากรของตนเอง บริหารงานภายในท้องถิ่น เป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4-5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อพันธะทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญา การก่อหนี้ เป็นต้น

2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระดมหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระดมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถริเริ่มทำกิจการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเภท

3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน หรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหาร หรือคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภา

ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง จะทำให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้นและมีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง

5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

6. มีการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้อย่างอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวม ต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือมีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเองได้นอกเหนือจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มิใช่องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้น การกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การกำกับดูแลของรัฐต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง (2547 : 7) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นองค์กรในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน
2. มีสถานะภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย หรือกฎหมายรับรองสถานะความเป็นท้องถิ่น

3. มีอิสระในการดำเนินกิจการและสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการวินิจฉัยและกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ

4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น หรือจัดในรูปแบบอื่น

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยการเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากลักษณะของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย การเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายส่วนกลางมีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอนอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ และมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้แทน ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เกณฑ์การจัดตั้งองค์กรการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2546 : 21) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยการพิจารณาให้มีเกณฑ์ทั่วไป ดังนี้

1. เกณฑ์จำนวนประชากร โดยทั่วไปจะมีเกณฑ์ขั้นต่ำของจำนวนประชากรที่จะจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบขึ้นมา ซึ่งจะไม่มีการกำหนดไว้ตายตัวว่า ต้องมีประชากรมีพื้นที่เท่าไร ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศที่จะกำหนด โดยยึดหลักว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบที่จะจัดตั้งขึ้นมา ควรมีขีดความสามารถในการให้บริการได้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2. เกณฑ์ลักษณะพื้นที่ เช่นเดียวกับจำนวนประชากร ถ้าเป็นชุมชนเมืองจะเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและหนาแน่น มักจะมีการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโครงสร้างองค์กรที่มีการจำแนกแจกแจงสูง และหรือมีการจัดโครงสร้างแบบสองชั้น เช่นในเขตนครหลวง มักมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่เข้ามารับผิดชอบในภาพรวม และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับรองลงไปรับผิดชอบ

เขตพื้นที่ย่อย ๆ สำหรับในพื้นที่ชนบทที่ประชาชนอาศัยอยู่กระจัดกระจาย การจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่มีความสะดวกซับซ้อนมาก และมักจะมีโครงสร้างแบบชั้นเดียว

3. เกณฑ์รายได้ เป็นเกณฑ์ที่มีความสำคัญเพราะจะเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง และความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วย ซึ่งรายได้ของท้องถิ่นที่จัดเก็บได้เองควรเป็นรายได้หลักของท้องถิ่นและมีจำนวนเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานท้องถิ่น โดยที่พึงพึงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางน้อยที่สุด

4. เจตนาารมณ์และความเห็นของประชาชน เป็นเครื่องบ่งบอกถึงความพร้อมในส่วน of ประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการจัดตั้ง หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยทั้งนี้เป็นไปตามหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น

จากเกณฑ์การจัดตั้งองค์กรการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าเกณฑ์การจัดตั้งองค์กรการปกครองท้องถิ่นต้องประกอบด้วย เกณฑ์ประชากร เกณฑ์ลักษณะพื้นที่ เกณฑ์รายได้ และเจตนาารมณ์และความเห็นของประชาชน

5. รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นของไทย

นรินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 41) ได้กำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยไว้ดังนี้

1. รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประสานงาน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ตลอดทั้งดำเนินการในกิจการที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้ เพราะกิจการดังกล่าว เป็นกิจการที่ครอบคลุมพื้นที่กว้าง เป็นกิจการที่ต้องการความเป็นเอกภาพ และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสามารถของหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะกระทำได้ในส่วนของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ก็มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ภายในเขตรับผิดชอบของตนเอง

2. รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยาซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับเทศบาล ในขณะที่เมืองพัทยามีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา จึงเทียบเท่ากับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนโครงสร้างการจัดชั้นภายในขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ได้มีความพยายามที่จะจัดชั้นให้เป็นระบบ 2 ชั้น (Two Tier) กล่าวคือ การทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน (Upper Tier) จัดทำภารกิจในโครงการขนาดใหญ่ครอบคลุมทั้งจังหวัด และภารกิจที่ระดับล่างทำไม่ได้ กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในระดับล่าง (Lower Tier) ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดทำภารกิจให้บริการสาธารณะภายในพื้นที่ของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และ รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

บริบทเทศบาล

1. การจัดตั้งเทศบาล

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย ปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจ ให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 ในส่วนภูมิภาคมีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าฉลอม ร.ศ.124 (พ.ศ. 2448) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้การมีเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม

ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543 ในปัจจุบันเทศบาลทั่วประเทศมีจำนวนประมาณสองพันแห่ง 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2532 กระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศ กำหนดให้ 24 เมษายน เป็นวันเทศบาลการปกครองท้องถิ่นได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่การปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นรูปใดก็ยังไม่เข้มแข็งพอแต่พอจะเป็นหลักได้บ้างก็คือการปกครองท้องถิ่นรูปแบบของกรุงเทพมหานครและเทศบาลเท่านั้น ซึ่งรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับประเทศไทยอยู่หลายครั้ง โดยมีการทดลองรูปแบบเมืองพัทยาแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงกลับมาดำเนินการในรูปแบบเทศบาล โดยให้เมืองพัทยบริหารตามรูปแบบของเทศบาลนคร ในปัจจุบันนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้สามารถรวมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัด ได้ดังนี้

"มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น"

2. ขนาดเทศบาล

เทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามจำนวนประชากรและรายได้ของเทศบาลนั้น ๆ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 มาตรา 9, 10, 11 ได้กำหนดขนาดเทศบาลดังนี้

2.1 มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ท้องถิ่นซึ่งมีการประกาศ

กระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

2.2 มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

2.3 มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมี

พระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3. ประเภทของเทศบาล

กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งเทศบาลได้ 3 ประเภท

3.1 เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลขนาดเล็ก กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้ดังนี้

3.1.1 มีรายได้โดยตรงในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยไม่รวมเงินอุดหนุน 12,000,000 บาทขึ้นไป

3.1.2 มีขนาดประชากรหรือราษฎรท้องถิ่น 7,000 คนขึ้นไป

3.1.3 มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.1.4 ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรท้องถิ่น

3.2 เทศบาลเมือง เป็นเทศบาลขนาดกลาง กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลเมืองไว้ดังนี้

3.2.1 ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเทศบาลเมืองได้ โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบ

3.2.2 ส่วนท้องที่ที่มีใช่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) มีขนาดประชากรหรือราษฎรท้องถิ่น 10,000 คนขึ้นไป และมีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 3,000 คน ต่อตารางกิโลเมตร

2) ตลอดทั้งมีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการและให้บริการตามที่กฎหมายกำหนด

3) การจัดตั้งเป็นเทศบาล ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา การยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย

3.3 เทศบาลนคร เป็น เทศบาลขนาดใหญ่ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลนคร ไว้ดังนี้

3.3.1 มีขนาดประชากรหรือราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

3.3.2 มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ ไม่ต่ำกว่า 3,000 คนขึ้นไปต่อตารางกิโลเมตร

3.3.3 มีรายได้พอแต่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามกฎหมาย

3.3.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนครและระบุเขตเทศบาล

ไว้ด้วย (พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499 มาตรา 3)

4. อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้ง

การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

งามของท้องถิ่น

9. หน้าที่อื่นที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

5.เทศบัญญัติ

มาตรา 60 เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
ในกรณีดังต่อไปนี้

1. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติ
2. เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตรา
เทศบัญญัติ

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.2496 กำหนดไว้แล้ว
ยังมีกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตาม
กฎหมายนั้น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น

1. พระราชบัญญัติป้องกันภยันตราย อันเกิดแก่การเล่นมหรสพ
พ.ศ.2464
2. พระราชบัญญัติภาษี โรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2534
3. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535
4. พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระทำปุ๋ย พ.ศ.2490
5. พระราชบัญญัติควบคุมโฆษณา โดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ.2493
6. พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2495
7. พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535
8. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534
9. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2535
10. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
11. พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดยานยนต์ในเขตเทศบาลและ
สุขาภิบาล พ.ศ.2503
12. พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508
13. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ.2510
14. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518
15. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

- 16.พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2523
- 17.พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523
- 18.พระราชบัญญัติรักษาคดองประปา พ.ศ.2526
- 19.พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528
- 20.ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2502
- 21.ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 68 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2515

(กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการจอดเรือในแม่น้ำลำคลอง)

- 22.ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 พฤศจิกายน พ.ศ.2515

(กฎหมายว่าด้วยทางหลวง)

23.ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่รกร้างว่างเปล่า

6. เทศบาล

โครงสร้างของเทศบาลหรือการจัดองค์การของเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน
คือ

6.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาเทศบาล

6.2 ฝ่ายบริหาร หรือคณะเทศมนตรี

สำหรับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ จำเป็นต้องมียกเลิกการเพิ่มขึ้นเพื่อ
ประสิทธิภาพของการบริหารพัฒนาบริการ คือพนักงานเทศบาล

6.1 สภาเทศบาลหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

สภาเทศบาลทำหน้าที่ ฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่โดยตรง ในการควบคุม และ
ตรวจสอบ การบริหารงานของคณะเทศมนตรี สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกเทศบาล หรือ
เรียกโดยย่อว่า ส.ท. สมาชิกเหล่านี้ได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่น และดำรงตำแหน่ง
ทำหน้าที่ เป็นตัวแทนของราษฎรในท้องถิ่นตามวาระ คือ 4 ปี จำนวนของสมาชิกเทศบาล ใน
แต่ละเทศบาลจะไม่เท่ากัน จำนวนมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล คือ

6.1.1 เทศบาลตำบลมีสมาชิกเทศบาล 12 คน

6.1.2 เทศบาลเมืองมีสมาชิกเทศบาล 18 คน

6.1.3 เทศบาลนครมีสมาชิกเทศบาล 24 คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ถึง พ.ศ. 2541) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและการสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล

1. บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 มีสัญชาติไทย บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

และ

1.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน จนถึงวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 90 วัน

2. บุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

2.1 วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

2.2 หูหนวกและเป็นใบ้ ขางไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

2.3 เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

2.4 ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำพิพากษา

3. บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

3.1 มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย บิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.2 มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลที่สมัครเป็นเวลาติดต่อกัน จนถึงวันรับสมัครไม่น้อยกว่า หกเดือน หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเทศบาลนั้น ในปีที่สมัครหรือในปีก่อนที่สมัคร หนึ่งปี

4. บุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

4.1 ดิตยาเสพติดให้โทษ

4.2 ตาบอดทั้งสองข้าง

4.3 เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้ฟื้นคดี

4.4 เป็นโรคเรื้อน วัณโรคระยะอันตราย หรือโรคพิษสุราเรื้อรัง

4.5 เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก ตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ห้าปี ในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

4.6 เคยเป็นข้าราชการ เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจถูกไล่ออก หรือปลดออกเพราะทุจริตต่อหน้าที่ยังไม่ครบเจ็ดปี นับแต่วันถูกไล่ออก ปลดออก หรือเลิกจ้าง แล้วแต่กรณี จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

นอกจากนี้บุคคลที่ยังปฏิบัติหน้าที่ในสถานภาพข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้าง หรือคนงานของรัฐบาล ซึ่งกินเงินเดือนประจำในจังหวัดสมัครเป็นสมาชิกเทศบาลในจังหวัดนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

ผู้มีสิทธิสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว ผู้สมัครต้องไปยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ณ สำนักงานเทศบาลในเขตเลือกตั้งที่ตนเองสมัคร ภายในระยะเวลาที่กำหนดพร้อมด้วยเงินประกันการสมัคร ดังนี้

1. เทศบาลตำบล เงินประกันการสมัคร 1,000 บาท
2. เทศบาลเมือง เงินประกันการสมัคร 2,000 บาท
3. เทศบาลนคร เงินประกันการสมัคร 3,000 บาท

เงินประกันการสมัครจำนวนนี้ เมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้ว เทศบาลคืนเงินให้ผู้สมัคร เว้นแต่ผู้สมัครไม่ได้รับการเลือกตั้ง และไม่ได้คะแนนเลือกตั้งถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้เลือกตั้งที่มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือผู้สมัครถอนการสมัครเสียเอง ให้ถือว่าผู้สมัครได้ยินยอมให้เงินประกันนั้นตกเป็นของเทศบาล

6.2 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล

สมาชิกเทศบาล มีอำนาจหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ

6.2.1 การตราเทศบัญญัติ สมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติคือการตราเทศบัญญัติเพื่อใช้เป็นข้อบังคับในท้องถิ่น โดยเฉพาะการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี ถือว่าเป็นการใช้อำนาจสูงสุดในการควบคุม เพราะ ถ้าสภาเทศบาลไม่เห็นด้วยกับร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีมีความหมายถึง การไม่ยอมรับของราษฎรในท้องถิ่นด้วย การทำหน้าที่ของคณะเทศมนตรีก็สิ้นสุด โดยทั่วไปการร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีของคณะเทศมนตรี มักมีข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจัดทำร่างงบประมาณ มีการ แสดงความคิดเห็นนอกกรอบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี ในกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาเมื่อนำเข้าสู่สภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล จึงเห็นด้วย และถ้า ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วย ในขณะที่สมาชิกสภาเห็นด้วยการตัดสินใจขั้นสุดท้ายจึงขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยว่าจะดำเนินการอย่างไร

6.2.2 การควบคุมฝ่ายบริหาร(คือคณะเทศมนตรี) มีลักษณะการควบคุม 2

ลักษณะ

- 1) การตั้งกระทู้ถาม
- 2) การยื่นขอเปิดอภิปราย

ในกรณีที่คณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีคน หนึ่งคนใด ประพฤติไม่ถูกต้องเสื่อมเสีย ปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของท้องถิ่น หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

สภาเทศบาล จะต้องยื่นเสนอเรื่องที่จะกระทู้ถาม หรือเปิดอภิปรายต่อนายอำเภอ ในกรณีที่เทศบาลตำบลหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครเพื่อขอความเห็นชอบผลของการประชุมว่าจะให้เป็นไปตาม ที่สภาเทศบาลร้องขอหรือไม่ จะต้องรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ บางกรณีจะต้องได้รับการวินิจฉัยอีกครั้งจากรัฐมนตรี

6.2.3 ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี สภาเทศบาลจะเสนอผู้ที่เห็นสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นเทศมนตรี

7. คณะผู้บริหารเทศบาลตำบล

คณะผู้บริหารเทศบาลตำบล เป็นฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การให้เป็นไปตามมติเทศบัญญัติและ ตามยุทธศาสตร์ แผนการพัฒนาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การ โดยรับผิดชอบต่อสภาเทศบาลจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินต่อสภาเทศบาลรวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ราชการมอบหมาย โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี

7.1 คณะผู้บริหารประกอบด้วย

7.1.1 นายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

7.1.2 รองนายกเทศมนตรี จำนวนไม่เกิน 2 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี

แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

7.1.3 ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

7.1.4 เลขานุการนายกเทศมนตรีจำนวน 1 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

7.2 นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

7.2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาเทศบาล เทศบัญญัติเทศบาล ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

7.2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

7.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

7.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

7.2.5 รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติเทศบาล

7.2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

7.3 นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

7.3.1 ถึงคราวออกตามวาระ

7.3.2 ตาย

7.3.3 ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

7.3.4 ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 58/1

7.3.5 กระทำการฝ่าฝืน มาตรา 64/2

7.3.6 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้จากตำแหน่งตาม มาตรา 87 / 1 วรรคห้า หรือมาตรา 92

7.3.7 ถูกจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

7.3.8 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกเทศมนตรีไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ

เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

เทศบาลตำบลบ้านเคื่อเป็นเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ. 2556 : 4 -13)

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดหนองคาย ห่างจาก จังหวัดหนองคาย 30 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขต ดังนี้

1.1.1 เนื้อที่

โดยประมาณ จำนวน 37.57 ตารางกิโลเมตร หรือจำนวน 23,484 ไร่

1.1.2 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปตำบลบ้านเคื่อ เป็นที่ราบสลับลูกคลื่นลอนลาดกระจายทั่วทั้งตำบลความสูง 60-172 เมตร บริเวณชายฝั่งแม่น้ำโขงมีความสูงเฉลี่ย 160 เมตร บริเวณตะวันออก ตะวันตก และทิศใต้ เป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับกัน ความสูง 162-170 เมตร

ทิศเหนือ ติดกับ แม่น้ำโขง

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลสีกาย อำเภอเมืองหนองคาย

1.1.3 จำนวนหมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน

1.1.4 ประชากรทั้งสิ้น 5,427 คน แยกเป็นชาย 2,675 คน หญิง 2,752 คน (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2556 บริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง)

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนราษฎร (คน)		
			ชาย	หญิง	ทั้งสิ้น
1	บ้านหมากก่อง	118	197	194	391
2	บ้านเคื่อเหนือ	77	152	167	319
3	บ้านเสริมสุข	30	64	62	126
4	บ้านหัวหาดใต้	160	298	325	623
5	บ้านพวกใต้	98	121	127	248
6	บ้านปากสวย	78	161	161	322
7	บ้านหัวหาดเหนือ	119	242	245	487
8	บ้านเคื่อใต้	84	142	145	287
11	บ้านพวกเหนือ	95	182	190	372
12	บ้านหาดศรีทอง	72	114	118	232
13	บ้านพวกกลาง	96	165	199	364
14	บ้านหาดเจริญ	83	154	139	293
15	บ้านเคื่ออุดม	123	269	260	529
16	บ้านทุ่งสว่าง	73	123	116	239
รวม		1,476	2,675	2,752	5,427

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

1.2.1 อาชีพ

- 1) อาชีพหลัก คือ การทำนา ทำสวน ไร่ข้าง ข้าราชการ เลี้ยงสัตว์
- 2) อาชีพรอง คือ การปลูกผัก การประมง การรับจ้างทั่วไป การทำนาปรัง
- 3) อาชีพเสริม คือ การเลี้ยงปลากระชัง การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทำผ้าห่มประดิษฐ์ กรงนำหัวจุก การปั้นภาพจากขี้เลื่อย การจักรสาน และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

1.2.2 หน่วยธุรกิจในเทศบาลตำบลบ้านเต็ คือ

1) รีสอร์ท	จำนวน 3 แห่ง
2) ปั้มน้ำมันและก๊าซ	จำนวน 3 แห่ง
3) โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน 2 แห่ง
4) โรงสีข้าว	จำนวน 7 แห่ง

1.3 สภาพทางสังคม

1.3.1 การศึกษา

1) โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 2 แห่ง
2) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	จำนวน 2 แห่ง
3) หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	จำนวน 13 แห่ง
4) ศูนย์การเรียนนอกโรงเรียน	จำนวน 1 แห่ง
5) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	จำนวน 1 แห่ง

1.3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

1) วัด / สำนักสงฆ์	จำนวน 15/1 แห่ง

1.3.3 การสาธารณสุข

1) สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน 2 แห่ง
2) อัตรากำลังและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100	
3) มีการจัดตั้ง อ.ส.ม. ทุกหมู่บ้าน	

1.3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1) สถานีตำรวจชุมชนตำบลบ้านเต็	จำนวน 1 แห่ง
2) ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	จำนวน 1 แห่ง

1.4 การบริการพื้นฐาน

1.4.1 การคมนาคม

1) มีถนนลาดยาง	จำนวน 1 สาย
2) มีถนนลูกรังระหว่างหมู่บ้าน	จำนวน 3 สาย

เป็นถนนลูกรัง

3) ถนนภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีต และบางส่วน

1.4.2 การโทรคมนาคม

ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	จำนวน 10 แห่ง
--------------------	---------------

1.4.3 การไฟฟ้า

มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน	จำนวน 13 หมู่บ้าน
-----------------------	-------------------

1.4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

1) ลำน้ำ, ลำห้วย	จำนวน 2 สาย
------------------	-------------

2) บึง,หนองอื่นๆ	จำนวน 6 แห่ง
------------------	--------------

1.4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

1) ฝาย	จำนวน 4 แห่ง
--------	--------------

2) บ่อน้ำตื้น	จำนวน 6 แห่ง
---------------	--------------

3) บ่อโยก	จำนวน 21 แห่ง
-----------	---------------

4) ถังเก็บน้ำ	จำนวน 4 แห่ง
---------------	--------------

5) บ่อกมทรัพยากรธรณีวิทยา	จำนวน 1 แห่ง
---------------------------	--------------

6) ประปาหมู่บ้าน	จำนวน 1 แห่ง
------------------	--------------

1.4.6 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	จำนวน 3 สถานี
----------------------------	---------------

1.5 ศักยภาพของเทศบาลตำบล

1.5.1 สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	12	คน
---------------------------	----	----

มัธยมศึกษา	5	คน
------------	---	----

ประถมศึกษา	7	คน
------------	---	----

1.5.2 พนักงานเทศบาล/พนักงานจ้าง	จำนวน 49	คน
---------------------------------	----------	----

1.5.3 งบประมาณของเทศบาลตำบลบ้านเค็ด

งบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555	จำนวน 26,345,339.53 บาท
-----------------------------	-------------------------

1) หมวดภาษีอากร	จำนวน 591,441.16 บาท
-----------------	----------------------

2) หมวดค่าธรรมเนียม	จำนวน 398,327.00บาท
---------------------	---------------------

3) หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	จำนวน 56,948.24 บาท
---------------------------	---------------------

4) หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	จำนวน 70,508.00บาท
------------------------	--------------------

5) หมวดภาษีจัดสรร	จำนวน 11,394,487.87 บาท
-------------------	-------------------------

6) รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน 13,833,627.26 บาท
1.5.4 เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ

1) รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	จำนวน 2 คัน
2) รถบรรทุกขยชะลอความเร็ว ไม่น้อยกว่า 10 ตบ.หลา	จำนวน 1 คัน
3) รถดับเพลิง	จำนวน 2 คัน
4) คอมพิวเตอร์	จำนวน 22 เครื่อง
5) เครื่องพ่นหมอกควัน	จำนวน 1 เครื่อง

การบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ มีการแบ่งส่วนการบริหารราชการออกเป็น 6 กอง
ได้แก่

2.1 สำนักปลัด มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาลและ
ราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดในเขตเทศบาล โดยเฉพาะ
รวมทั้งกำกับ เร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาล ให้เป็นไปตามระเบียบ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนโยบายของคณะผู้บริหาร

สำนักปลัด แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

2.1.1 งานบริหารงานทั่วไป

2.1.2 งานการเจ้าหน้าที่

2.1.3 งานทะเบียนราษฎร

2.1.4 งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.1.5 งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง

2.2 กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่ายเงิน การรับเงิน การส่ง
เงิน การเก็บรักษาเงิน เอกสารด้านการเงิน จัดทำงบรับจ่าย งบทดลองประจำเดือน งบฐานะทาง
การเงินประจำปี การจัดทำบัญชีทุกประเภท งานจัดเก็บรายได้ งานพัสดุของเทศบาลและงาน
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

กองคลัง แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

2.2.1 งานการเงินและการบัญชี

2.2.2 งานพัสดุและทะเบียนทรัพย์สิน

2.2.3 งานผลประโยชน์และกิจการพาณิชย์

2.2.4 งานธุรการ

2.3 กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบงานการสำรวจและออกแบบ งานจัดทำ ข้อมูลด้านการทาง ตรวจสอบงานก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานด้านการประปาไฟฟ้าสาธารณะ และงานที่ได้รับมอบหมายตามอำนาจหน้าที่

กองช่าง แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 2.3.1 งานธุรการ
- 2.3.2 งานวิศวกรรม
- 2.3.3 งานสาธารณูปโภค
- 2.3.4 งานสำรวจและออกแบบ

2.4 กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒน วิเคราะห์แผนงาน กิจกรรม โครงการ ให้คำปรึกษาด้าน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ออกเทศบัญญัติควบคุม กำกับ ดูแลในพื้นที่รับผิดชอบ และงาน ที่ได้รับมอบหมาย

กองวิชาการและแผนงาน แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 2.4.1 งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
- 2.4.2 งานนิติการ
- 2.4.3 งานธุรการ

2.5 กองการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนา การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในระบบและนอกระบบ โรงเรียน ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมวัฒนธรรม จารีตประเพณี และงานที่ได้รับมอบหมาย

กองการศึกษา แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 2.5.1 งานการศึกษา
- 2.5.2 งานนันทนาการ
- 2.5.3 งานธุรการ

2.6 กองสวัสดิการและสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านส่งเสริมอาชีพ พัฒนา อาชีพกลุ่มต่าง ๆ สวัสดิการด้านคุณภาพชีวิต เงินสงเคราะห์ผู้การ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยากไร้ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และงานที่ได้รับมอบหมาย

กองสวัสดิการและสังคม แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 2.6.1 งานสังคมสงเคราะห์
- 2.6.2 งานพัฒนาชุมชน

2.6.3 งานธุรการ

งานสังคมสงเคราะห์

1. งานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน และงานกิจการสตรีและคนชรา

2. งานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานสงเคราะห์ประชาชนผู้ทุกข์ยาก ขาดแคลนที่พึ่ง งานสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่าง ๆ งานสงเคราะห์คนชรา คนพิการทุพพลภาพ งานสงเคราะห์ครอบครัวและให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว งานส่งเสริมและสนับสนุนองค์การสังคมสงเคราะห์ภาคเอกชน งานสำรวจวิจัยสภาพปัญหาสังคมต่าง ๆ งานส่งเสริมสวัสดิภาพสตรี และสงเคราะห์หญิงบางประเภท งานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการสงเคราะห์ งานให้คำปรึกษาและแนะนำในด้านสังคมสงเคราะห์ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3. งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ที่ครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ งานสงเคราะห์เด็กกำพร้า อนุบาล ไร้ที่พึ่ง เร่ร่อนจรจัด ถูกทอดทิ้ง งานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่พิการทางร่างกาย สมองและปัญญา งานให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ยากจน ทางด้านอุปกรณ์การเรียนทุนการศึกษา การสอดส่องดูแล และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ประพฤตินิสัยไม่สมแก่วัย งานประสานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน งานให้คำปรึกษา แนะนำแก่เด็กและเยาวชนซึ่งมีปัญหาต่าง ๆ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4. งานกิจการสตรีและคนชรา มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานสงเคราะห์สตรีและคนชรา ที่ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ งานส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีและคนชรา เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพ งานช่วยเหลือสตรีและคนชรา ที่อนาถาไร้ที่พึ่ง เร่ร่อน ถูกทอดทิ้ง งานช่วยเหลือผู้ติดเชื่อเฮดส์ งานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานพัฒนาชุมชน

ฝ่ายพัฒนาชุมชน มีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานพัฒนาชุมชน งานชุมชน และงานส่งเสริมสวัสดิการสังคม

1. งานพัฒนาชุมชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน งานการจัดให้มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการชุมชน

งานประสานความร่วมมือกับชุมชนในเขตเทศบาล งานส่งเสริมสนับสนุนชุมชน งานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

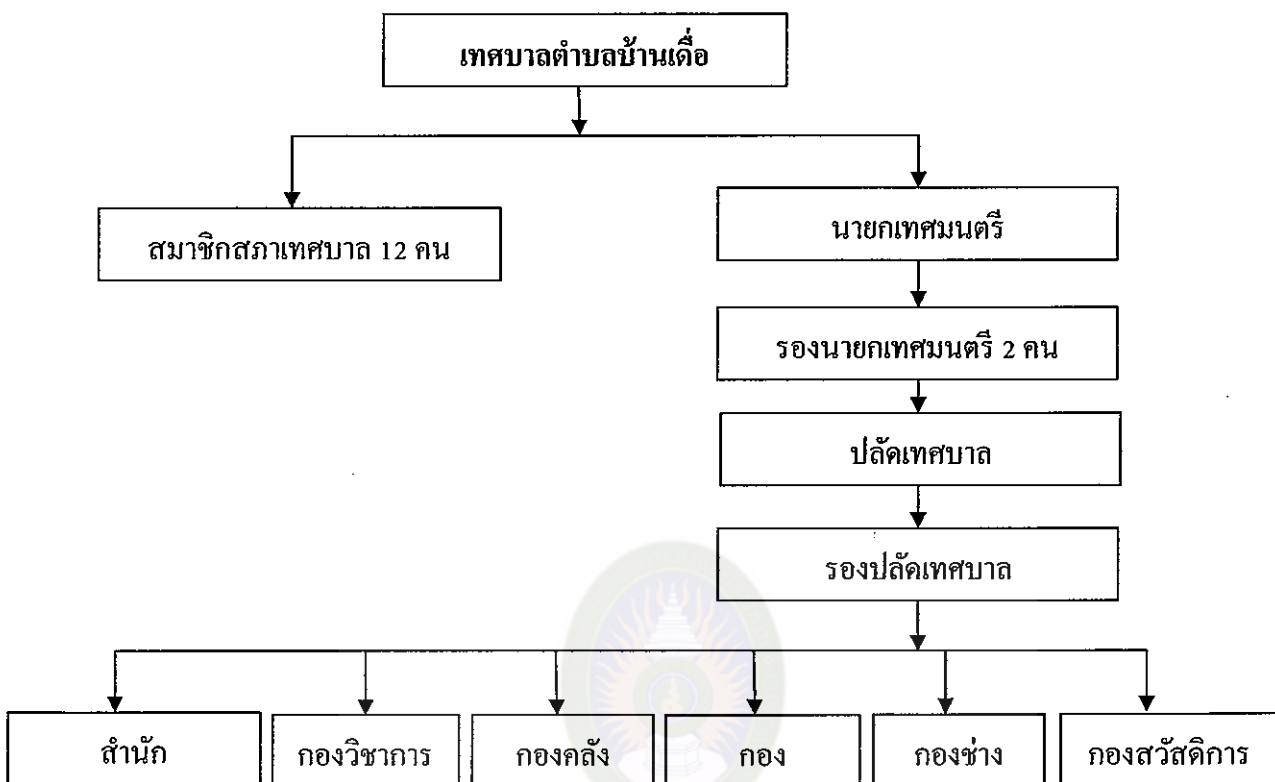
2. งานชุมชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน งานการจัดให้มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการชุมชน งานประสานความร่วมมือกับชุมชนในเขตเทศบาล งานส่งเสริมสนับสนุนชุมชน งานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3. งานส่งเสริมและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานส่งเสริมสวัสดิการของชุมชนทุกประเภท งานจัดและดูแลสวัสดิการให้กับชุมชน งานให้คำปรึกษาชี้แนะและให้ความช่วยเหลือชุมชน งานส่งเสริมในการประกอบอาชีพของชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานธุรการ

มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานสารบรรณ งานดูแลรักษาจัดเตรียมประสานงาน และให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ติดต่อและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ งานประสานงานเกี่ยวกับการประชุม งานตรวจสอบแสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของราชการ งานรักษาความสะอาดและความปลอดภัยของสถานที่ราชการงานจัดทำคำสั่งและประกาศงานรับเรื่องราวจ้างทุกซ์และร้องเรียน งานเลขานุการ งานเสนอหนังสือผู้บังคับบัญชา กอง / ฝ่าย งานเกี่ยวกับการจัดทำฎีกาทุกประเภท การควบคุม/ตรวจสอบ/เบิกจ่ายวัสดุ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ

ที่มา : เทศบาลตำบลบ้านเคื้อ. 2556 : 12

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ประโยชน์กับงานวิจัยเรื่องความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

มลฤดี ศรีสุข (2545 : 110-111) ได้ศึกษาการบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี โดยศึกษากระบวนการบริหาร ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 7 แห่ง การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ ผู้ประสานงาน และผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการผู้สูงอายุ

ในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 28 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 7 แห่ง มีการวางแผนงาน การกำหนดนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลการจัดการเป็นการบริหารงาน โดยมอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด การจัดสรรงบประมาณ โดยการอุดหนุนงบประมาณให้สถานีนอนมาลัยประจำตำบลและชมรมผู้สูงอายุดำเนินการกิจกรรมหลักที่จัดคืองานวันผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง เพื่อส่งเสริมประเพณีของตำบล กิจกรรมที่จัดทำให้ผู้สูงอายุ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจเน้นการส่งเสริมอาชีพ และเบี้ยยังชีพ ด้านสังคมเน้นการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพฟรี ด้านนันทนาการเน้นการจัดแข่งกีฬาและการออกกำลังกายด้านสิ่งแวดล้อมเน้นการจัดสวนสุขภาพ ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ งบประมาณไม่เพียงพอรองลงมาขาดบุคลากรที่มีความรู้ การประสานงานเกิดความซ้ำซ้อนของการทำกิจกรรม และการวางแผนขาดการมีส่วนร่วม และแนวทางที่ชัดเจน

กชกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยวิธีการศึกษาจากผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้วยโอกาสของผู้สูงอายุ ด้านการจัดนันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พบว่า สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม ส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 61.60 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.20 และได้รับการบริการสวัสดิการสังคมคิดเป็นร้อยละ 16.80 ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุด คือลดค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาคือมีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้านคิดเป็นร้อยละ 29.40 ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาและความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้สูงอายุที่มีเพศ รายได้ อาชีพ สถานภาพและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษามีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ และรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

พรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 102-103) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามภูมิลำเนาเป็นเขตเทศบาลนคร เขตเมืองและเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีคำถามเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า ในเขตเทศบาลนคร ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุดได้แก่ด้านที่อยู่อาศัย ในเขตเมือง ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านนันทนาการ รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุดได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย และในเขตชนบท ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุดได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ สถานภาพ รายได้ และอาชีพต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2547 : 117-118) ได้ศึกษาโครงการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อ โครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อประเมินผลโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อประเมินกระบวนการ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์การ

บริหารส่วนท้องถิ่นกลไกการบริหารงานองค์กรต่อการดำเนินงาน โครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การวิจัยเป็นการศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบการจัดประชุมเวทีภาค 4 ภาค กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 3,230 ราย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้สูงอายุต่อ โครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังเป็นความต้องการของผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีผู้ดูแล นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเห็นว่า เป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แม้ว่าจะไม่ยากจนจริง แต่เมื่ออายุ 60 ปีก็ควรได้รับสิทธิเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จิตติมา วุฒิอื่น (2548 : 92-93) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย ด้านความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นอยู่ ด้านความรักและความอบอุ่น ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้าง และด้านการแสวงหาตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้สูงอายุในตำบลเวียง จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และเทคนิคการมีส่วนร่วม โดยกระบวนการระดมพลังสร้างสรรค์ (AIC) ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบันของผู้สูงอายุโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการที่คาดหวังโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงอายุ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ความสามารถในการอ่านและเขียนหนังสือ ระดับการศึกษา และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาว สำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน การนำเสนอความต้องการการดูแลระยะยาวในครอบครัวสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต โดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย 4 เรื่อง และข้อมูลจากงานวิจัยภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องมาจากผู้สูงอายุจำนวน 316 ราย สมาชิกในชุมชน 516 ราย สมาชิกในครอบครัวซึ่งแบ่งเป็นผู้ดูแลหลัก 1,581 ราย สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว 1,600 รายและผู้นำชุมชน จำนวน 640 ราย จาก 16 จังหวัด 32 หมู่บ้าน ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่า ผู้สูงอายุแต่ละครอบครัวต้องการความดูแลหลัก

โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ต้องการความดูแลช่วยเหลือมากที่สุดคือ ญาติ ครอบครัวทำหน้าที่ดูแลในการดำเนินชีวิตทุกอย่าง ความต้องการที่สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ ของครอบครัวคือ รายได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในครอบครัว ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ บทบาทของผู้ดูแล และภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีทัศนะว่าครอบครัวมี บทบาทสำคัญในการดูแลแต่ชุมชนควรมีหน้าที่จัดบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเพิ่มบริการให้ทั่วถึงและเป็นรูปแบบที่เน้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า นอกจากนี้ยังพบ กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาในการอยู่อาศัยในครอบครัว 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยใน ครอบครัวที่ยากจน กลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และกลุ่มที่เป็นผู้ดูแลที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งทุกกลุ่มมีปัญหาด้านการเงินมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวใน ครอบครัวผู้สูงอายุ ควรประกอบด้วย การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ ของสถาบันและ องค์กรระดับต่าง ๆ ให้ชัดเจน มีระบบความมั่นคงทางรายได้ ระบบบริการที่เพิ่มศักยภาพของ ผู้สูงอายุและครอบครัว ระบบบริการในสถาบันที่ขยายครอบคลุมปัญหาผู้สูงอายุ การมีผู้นำ ชุมชนที่มีจิตสำนึกด้านสวัสดิการ และการมีระบบอาสาสมัครที่เข้มแข็ง ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน มี ความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Yu (1995 : 20) ศึกษาเรื่อง A Study on Functioning for Independent Living among the Elderly in community เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถ ฟึ่งตนเองในการดำเนินชีวิต และการศึกษาระดับความสามารถของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชน เมืองประเทศไต้หวันกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 247 คน เก็บข้อมูล โดยการ สัมภาษณ์จากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า อายุ ภาวะสุขภาพ จำนวนการเจ็บป่วย เรื้อรัง ความต้องการบริการสุขภาพผู้ดูแลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการ ดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุดระดับความสามารถพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิต แหล่ง ผลประโยชน์การใช้บริการสุขภาพในชุมชนซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในชุมชน และมีการศึกษาในชุมชนต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกัน

Hubbard & Brown (1983 : 266-270) ศึกษาเรื่อง The Relation Between Social Support and Self-Care Practices เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม

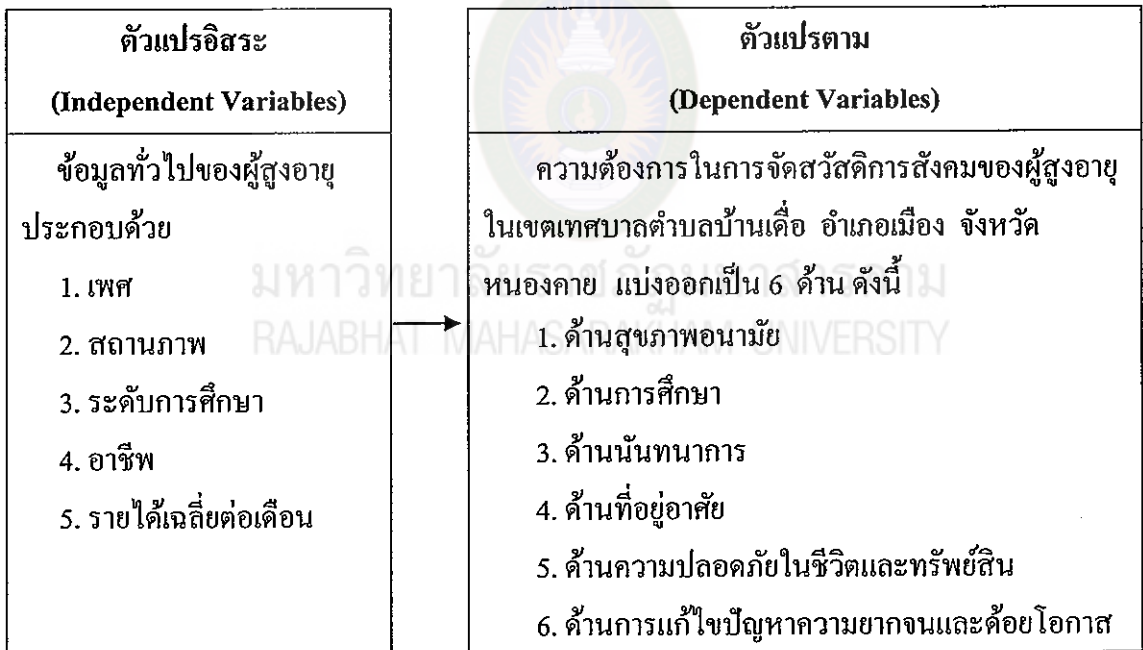
กับการดูแลตนเองในด้านการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพเมื่อนำแรงสนับสนุนทางสังคมและตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดในการทำนายการดูแลตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพในตัวอย่างของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม

สรุปงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จากที่ได้นำเสนอได้ว่า การบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี มีการจัดสรรงบประมาณ โดยการอุดหนุนงบประมาณให้สถานเอนามัยประจำตำบลและชมรมผู้สูงอายุดำเนินการกิจกรรมหลักที่จัดคืองานวันผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง เพื่อส่งเสริมประเพณีของตำบล กิจกรรมที่จัดทำให้ผู้สูงอายุความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม ส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม และได้รับการบริการสวัสดิการสังคม ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุด คือลดค่ารักษาพยาบาล รองลงมาคือมีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้สูงอายุที่มีเพศ รายได้ อาชีพ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษา มีและมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ และรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โครงการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พบว่าความต้องการของผู้สูงอายุต่อ โครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังเป็นความต้องการของผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีผู้ดูแล นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเห็นว่าเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แม้ว่าจะไม่ยากจนจริง แต่เมื่ออายุ 60 ปีก็ควรได้รับสิทธิเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผู้สูงอายุมีความต้องการโดยภาพรวมคาดหวังที่จะได้รับการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว แต่ละครอบครัวมีผู้ทำหน้าที่ดูแลหลักเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือในการดูแลมากที่สุดคือ ญาติ ครอบครัวทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตทุกอย่าง ปัญหาที่สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัวคือ ปัญหาด้านรายได้ ปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในครอบครัว ได้แก่ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ บทบาทของผู้ดูแล และภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีทัศนคติที่ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดูแล แต่ชุมชนควรมีหน้าที่จัดบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเพิ่มบริการให้ทั่วถึงและเป็นรูปแบบที่เน้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 75-77) ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 821 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอเมืองหนองคาย. 2555 : 16)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 269 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

- n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- N แทน จำนวนประชากร
- e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{821}{1 + [821 (0.05)^2]} \\ &= 268.95 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268.95 คน เพื่อให้เป็นไปตามหลักของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
ขั้นตอนที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านเป็น 1 หน่วยของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาสัดส่วน (Proportional random sampling) ของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์จากสูตร ดังนี้

สูตร กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยของการวิจัย

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยของการวิจัย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$\begin{aligned} \text{ตัวอย่าง บ้านหมากก่อง หมู่ที่ 1} &= \frac{66 \times 269}{821} \\ &= 21.62 \text{ คน} \end{aligned}$$

$$\text{หรือ ประมาณ} = 22 \text{ คน}$$

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากได้สัดส่วนตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ได้สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ตามสัดส่วนของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการจับสลาก โดยเขียนชื่อ ผู้สูงอายุลงในแผ่นกระดาษใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 คน ชื่อผู้สูงอายุลงในกล่องเขย่าให้คละก้นไปแล้วจึงหยิบออกมาทีละแผ่นเมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำไปไว้ในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆกัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้าน ก็ทำการจับสลากของแต่ละหมู่บ้านไปเรื่อยๆ จนกว่าจะครบ 16 หมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 269 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)
1	บ้านหมากก่อง	66	22
2	บ้านเคื่อเหนือ	68	22
3	บ้านเสริมสุข	14	4
4	บ้านหัวหาดใต้	95	32
5	บ้านพวกใต้	54	18
6	บ้านปากสวย	43	15
7	บ้านหัวหาดเหนือ	50	17
8	บ้านเคื่อใต้	52	18
9	บ้านพวกเหนือ	70	22
10	บ้านหาดศรีทอง	31	10
11	บ้านพวกกลาง	71	23
12	บ้านหาดเจริญ	34	11
13	บ้านเคื่ออุดม	74	24
14	บ้านทุ่งสว่าง	36	11
15	บ้านเคื่อเจริญ	39	12
16	บ้านท่าสำราญ	24	8
	รวม	821	269

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอเมืองหนองคาย. 2555 : 16

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผน และทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย วิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล จากข้อ 2.1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ด้าน

2.3 สร้างแบบสอบถาม และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขข้อเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้อง

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 2.3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.4.1 นายถาวร หัสสา วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นายมงคล ศรีภาแลว วุฒิการศึกษา ค.ม. (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (ภาษาไทย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียน ปากสวยพิทยาคม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน ภาษา

2.4.3 นายเล็ก กองทิพย์ วุฒิการศึกษาศึกษา กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา)

ตำแหน่ง ครู คศ. 3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียนบ้านปากสวายพิทยาคม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 ขึ้น ไป โดยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือด้านโครงสร้างด้านเนื้อหา

3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยจะนำมาทำการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม และการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายระหว่างรายชื่อกับรวมทุกข้อ (Item-total Correlation) แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach s Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. จากนั้นนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้เสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อมูลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ความต้องการมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ความต้องการมาก	ให้ 4 คะแนน
ความต้องการปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ความต้องการน้อย	ให้ 2 คะแนน
ความต้องการน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเป็นรายกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 186)

ค่าเฉลี่ย	ความต้องการ
4.21-5.00	มากที่สุด

3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดจำแนกประเภทข้อความที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ในประเภทเดียวกัน จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัดใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4. สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ สถิติที่ใช้ ได้แก่ t-test (Independent Samples) ส่วน สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้

สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน F – test (One – way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe')

6. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเตือ อำเภอมือเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เครื่องมือ คือแบบสอบถาม ได้ทำการตรวจสอบเรียบเรียง ประมวลผลข้อมูล ได้ผลและรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาในลักษณะต่างๆ จัดเป็นตารางการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ส่วนๆ ประกอบด้วย

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านสุขภาพอนามัย

2.2 ด้านการศึกษา

2.3 ด้านนันทนาการ

2.4 ด้านที่อยู่อาศัย

2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	117	43.50
1.2 หญิง	152	56.50
รวม	269	100.00
2. สถานภาพ		
2.1 โสด	15	5.58
2.2 สมรส	173	64.31
2.3 หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	81	30.11
รวม	269	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	114	42.38
3.2 มัธยมศึกษา	85	31.60
3.3 อนุปริญญาหรือปวส.	34	12.64
3.4 ปริญญาตรี	32	11.70
3.5 สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.48
รวม	269	100.00
4. อาชีพ		
4.1 ไม่ได้ทำงาน	101	37.55
4.2 ค้าขาย	61	22.68
4.3 เกษตรกรรม	48	17.85
4.4 ข้าราชการบำนาญ	34	12.63
4.5 รับจ้าง	25	9.29
รวม	269	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	178	66.17
5.2 10,001–15,000 บาท	11	4.08
5.3 15,001–20,000 บาท	17	6.32
5.4 20,000 บาทขึ้นไป	63	23.43
รวม	269	100.00

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 64.31 รองลงมาคือ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 และโสด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.58 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 42.38 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 และอนุปริญญาหรือปวส. จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.64 ส่วนใหญ่มีอาชีพไม่ได้ทำงาน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 37.55 รองลงมาคือ ค้าขาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 22.68 และเกษตรกรรวม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.85 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาทจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 66.17 รองลงมาคือ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.43 และ 15,001–20,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตี้อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

2.1 วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตี้อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.04	0.44	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.86	0.50	มาก
3. ด้านนันทนาการ	3.87	0.34	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.33	0.54	ปานกลาง
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.86	0.41	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.06	0.42	มาก
โดยรวม	3.83	0.27	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านการศึกษาและด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย

2.2 วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย รายด้านและจำแนกเป็นรายชื่อ ได้แก่

2.2.1 ด้านสุขภาพอนามัย ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสุขภาพอนามัย จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสุขภาพอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	4.18	0.94	มาก
2. ต้องการได้รับความสะดวก โดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล	4.09	0.86	มาก
3. ต้องการได้รับความสะดวก โดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.05	0.76	มาก
4. ต้องการได้รับการเยี่ยมบ้าน ให้คำปรึกษาแนะนำในการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.00	0.80	มาก
5. ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุขคลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน	4.12	0.73	มาก
6. ต้องการให้มีการจัดบริการด้านการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย	3.83	0.73	มาก
โดยรวม	4.04	0.44	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย เป็นรายชื่อทั้ง 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.18$) ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ($\bar{X} = 4.12$) ต้องการได้รับความสะดวก โดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล ($\bar{X} = 4.09$) และต้องการได้รับความสะดวก โดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ($\bar{X} = 4.05$)

2.2.2 ด้านการศึกษา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน และด้านกฎหมาย	3.64	1.04	มาก
2. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยการเผยแพร่ทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในชุมชน	3.66	0.66	มาก
3. ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ	3.65	1.00	มาก
4. ต้องการให้มีหน่วยบริการให้การศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องสุขภาพอนามัย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประกันตนของผู้สูงอายุ	3.93	0.79	มาก
5. ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิด โอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา	4.17	0.80	มาก
6. ต้องการให้สังคมจัดให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ	4.12	0.76	มาก
โดยรวม	3.86	0.50	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิด โอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา ($\bar{X} = 4.17$) ต้องการให้สังคมจัดให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

($\bar{X} = 4.12$) ต้องการให้มีหน่วยบริการให้การศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องสุขภาพอนามัย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประกันตนของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.93$) และต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยการเผยแพร่ทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในชุมชน ($\bar{X} = 3.66$)

2.2.3 ด้านนันทนาการ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเค็ด อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ด้านนันทนาการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านนันทนาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย	3.79	0.89	มาก
2. ต้องการให้มีการลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ เช่น โบราณสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	3.76	0.76	มาก
3. ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน	4.04	0.73	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	3.95	0.68	มาก
5. ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศนจรเพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง	3.84	0.76	มาก
6. ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมการละเล่น และเพื่อพบปะกันระหว่างผู้สูงอายุ เดือนละครั้งเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสามัคคีระหว่างผู้สูงอายุในชุมชน	3.76	0.97	มาก
โดยรวม	3.87	0.34	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน ($\bar{X} = 4.04$) ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.95$) ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศนอาจรเพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.84$) และต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย ($\bar{X} = 3.79$)

2.2.4 ด้านที่อยู่อาศัย ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านที่อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านที่อยู่อาศัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดตั้งบ้านพักคนชราในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ	2.83	1.01	ปานกลาง
2. ต้องการให้เทศบาลฯ จัดสร้างบ้านพักคนชราโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ค่าบริการเป็นรายเดือนบริเวณที่ดินสาธารณะในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ	3.04	0.92	ปานกลาง
3. ต้องการเข้าไปอาศัยในบ้านพักคนชรา	2.10	1.05	น้อย
4. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ	4.05	0.76	มาก
5. ต้องการให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง	3.92	1.17	มาก
6. ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกลาน ไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.05	0.76	มาก
โดยรวม	3.33	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย เป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการจัด โครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.05$) ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.05$) ต้องการให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง ($\bar{X} = 3.92$) ต้องการให้เทศบาลฯ จัดสร้างบ้านพักคนชรา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ค่าบริการเป็นรายเดือนบริเวณที่ดินสาธารณะในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ($\bar{X} = 3.04$) และต้องการให้มีการจัดตั้งบ้านพักคนชราในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ($\bar{X} = 2.83$)

2.2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่สาธารณะ	3.99	0.58	มาก
2. ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง	3.79	0.87	มาก
3. ต้องการให้มีองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมมาก ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้ง	3.67	0.77	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนนทางเดิน อาคารห้องสุขา	4.06	0.72	มาก
5. ต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ	3.79	0.89	มาก
6. เทศบาลควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุและให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ	3.87	0.78	มาก
โดยรวม	3.86	0.41	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา ($\bar{X} = 4.06$) ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่สาธารณะ ($\bar{X} = 3.99$) เทศบาลควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุและให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.87$) ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง ($\bar{X} = 3.79$) และต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้มงวดดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.79$)

2.2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้อยโอกาส ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้อยโอกาส	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียนให้เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้เพิ่มจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน	4.11	0.66	มาก
2. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุน ในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	4.21	0.70	มาก
3. ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี	4.10	0.78	มาก
4. ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	3.89	0.86	มาก
5. ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ	4.05	0.74	มาก
6. ต้องการให้หน่วยงานรัฐและเอกชนหาอาชีพเสริมที่ผู้สูงอายุถนัดและสามารถมีรายงาณเลี้ยงชีพเพิ่ม เช่น งานจักสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และหาแหล่งรับซื้อหรือส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง	4.00	0.54	มาก
โดยรวม	4.06	0.42	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้อยโอกาส เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 4.21$) ต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้โดยให้ดำเนินการใน

ระบบหมุนเวียน ให้เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้เพิ่มจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน ($\bar{X} = 4.11$) ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี ($\bar{X} = 4.10$) และต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ ($\bar{X} = 4.05$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน

3.1 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.02	0.43	4.06	0.45	0.778	0.437
2. ด้านการศึกษา	3.89	0.48	3.83	0.52	1.055	0.292
3. ด้านนันทนาการ	3.90	0.37	3.85	0.32	1.216	0.225
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.28	0.54	3.37	0.53	1.406	0.161
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.85	0.44	3.86	0.38	0.213	0.831
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.06	0.41	4.06	0.43	0.033	0.974
โดยรวม	3.83	0.29	3.84	0.26	-0.151	0.880

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ จำแนกตามเพศ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดั้มาก และมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	สถานภาพ						F	Sig
	โสด		สมรส		หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.08	0.35	4.07	0.45	3.96	0.44	2.013	0.136
2. ด้านการศึกษา	3.72	0.25	3.88	0.47	3.85	0.60	1.068	0.345
3. ด้านนันทนาการ	3.91	0.30	3.89	0.32	3.81	0.39	2.179	0.115
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.20	0.27	3.38	0.56	3.26	0.53	2.099	0.124
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.72	0.41	3.90	0.39	3.80	0.42	3.231	0.041*
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.02	0.30	3.07	0.42	4.04	0.46	0.275	0.760
รวม	3.78	0.24	3.87	0.26	3.79	0.29	3.163	0.044*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ จำแนกตามสถานภาพมีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกันมีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลปรากฏดังตารางที่ 13-14

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

สถานภาพ	สถานภาพ			
	$\bar{X}$	โสด	หม้าย/หย่า ร้าง/แยกกันอยู่	สมรส
โสด	3.78	-	.881	.134
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	3.79		-	.024*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

สถานภาพ	สถานภาพ			
	$\bar{X}$	โสด	หม้าย/หย่า ร้าง/แยกกันอยู่	สมรส
โสด	3.72	-	.416	.046*
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	3.80		-	.055

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ โสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน

ความต้องการในการ จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	ms	f	Sig.
1. ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	4	.054	.018	2.079	.104
	ภายในกลุ่ม	264	62.147	.259		
	รวม	268	62.200			
2. ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	.190	.063	2.154	.094
	ภายในกลุ่ม	264	58.441	.244		
	รวม	268	58.631			
3. ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	.628	.209	2.287	.079
	ภายในกลุ่ม	264	72.277	.301		
	รวม	268	72.875			
4. ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	4	.366	.122	1.437	.233
	ภายในกลุ่ม	264	73.017	.304		
	รวม	268	73.383			
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	4	.181	.060	.489	.691
	ภายในกลุ่ม	264	56.461	.235		
	รวม	268	56.642			
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	4	.348	.116	1.049	.372
	ภายในกลุ่ม	264	61.383	.256		
	รวม	268	61.731			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	.510	.017	1.312	.217
	ภายในกลุ่ม	264	50.176	.209		
	รวม	268	52.226			

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและ
รายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามระดับการศึกษา แยกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับการศึกษา									
	ประถมศึกษา		แปลผล	มัธยมศึกษา		แปลผล	อนุปริญญา/ปวส.			
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.90	0.71	มาก	4.06	0.63	มาก	3.95	0.61	มาก	
2. ด้านการศึกษา	4.03	0.63	มาก	4.09	0.65	มาก	4.02	0.64	มาก	
3. ด้านนันทนาการ	4.08	0.66	มาก	4.14	0.58	มาก	4.04	0.63	มาก	
4. ด้านที่อยู่อาศัย	4.08	0.58	มาก	4.22	0.53	มาก	4.10	0.55	มาก	
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.09	0.53	มาก	4.21	0.47	มาก	4.09	0.54	มาก	
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.08	0.58	มาก	4.26	0.47	มาก	4.11	0.57	มาก	
รวม	4.05	0.55	มาก	4.16	0.51	มาก	4.05	0.55	มาก	

ระดับการศึกษา						
ความต้องการในการ จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ปริญญาตรี		แปลผล	สูงกว่าปริญญาตรี		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.96	0.78	มาก	3.98	0.63	มาก
2. ด้านการศึกษา	4.08	0.61	มาก	4.00	0.69	มาก
3. ด้านนันทนาการ	4.14	0.63	มาก	4.04	0.66	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	4.20	0.56	มาก	4.09	0.60	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	4.21	0.46	มาก	4.06	0.51	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความ ยากจนและด้อยโอกาส	4.18	0.54	มาก	4.13	0.56	มาก
รวม	4.13	0.56	มาก	4.04	0.54	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามระดับการศึกษา

ประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$)

มัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$)

อนุปริญญา/ปวส. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$)

ปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$)

สูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.13$)

3.4 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	อาชีพ												F	Sig
	ไม่ได้ทำงาน		ค้าขาย		เกษตรกรรม		ข้าราชการบำนาญ		รับจ้าง		F	Sig		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.99	0.46	4.21	0.34	4.02	0.44	3.87	0.48	4.11	0.41	4.820	0.001*		
2. ด้านการศึกษา	3.93	0.55	3.94	0.51	3.75	0.47	3.64	0.24	3.91	0.50	3.797	0.005*		
3. ด้านนันทนาการ	3.92	0.36	3.86	0.33	3.87	0.36	3.72	0.32	3.91	0.26	2.537	0.040*		
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.27	0.52	3.25	0.63	3.44	0.37	3.42	0.57	3.40	0.53	1.622	0.169		
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.87	0.41	3.96	0.39	3.84	0.44	3.73	0.38	3.78	0.38	2.488	0.044*		
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.05	0.45	4.15	0.39	4.04	0.42	3.92	0.42	4.10	0.37	2.078	0.084		
รวม	3.84	0.30	3.90	0.26	3.83	0.30	3.71	0.20	3.87	0.21	2.894	0.023*		

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ จำแนกตามอาชีพมีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีเชฟเฟ้ผลปรากฏดังตารางที่ 18-22

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	$\bar{X}$	ข้าราชการ บ้านานู	เกษตรกร	ไม่ได้ ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
ข้าราชการบ้านานู	3.71	-	.051	.018*	.022*	.001*
เกษตรกร	3.83		-	.840	.519	.161
ไม่ได้ทำงาน	3.84			-	.583	.152
รับจ้าง	3.87				-	.614

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และไม่ได้ทำงาน มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบ้านานู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความถี่ความต้องการจัดสวัสดิการสังคม
ด้านสุขภาพอนามัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	$\bar{X}$	ข้าราชการ บำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
ข้าราชการบำนาญ	3.87	-	.152	.094	.022*	.000*
เกษตรกร	3.99		-	.610	.162	.001*
ไม่ได้ทำงาน	4.02			-	.371	.017*
รับจ้าง	4.11				-	.284

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม
ด้านสุขภาพอนามัย มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร ไม่ได้ทำงาน และข้าราชการบำนาญ
และผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความถี่ความต้องการจัดสวัสดิการสังคม
ด้านการศึกษา ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	$\bar{X}$	ข้าราชการ บำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
ข้าราชการบำนาญ	3.64	-	.298	.023*	.002*	.002*
เกษตรกร	3.75		-	.143	.026*	.032*
ไม่ได้ทำงาน	3.91			-	.857	.782
รับจ้าง	3.93				-	.880

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขายและไม่ได้ทำงาน มีความต้องการจัด
สวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกรและข้าราชการบำนาญ
และผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม
ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	$\bar{X}$	ข้าราชการ บำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
ข้าราชการบำนาญ	3.72	-	.045*	.031*	.021*	.002*
เกษตรกร	3.86		-	.800	.483	.283
ไม่ได้ทำงาน	3.87			-	.636	.467
รับจ้าง	3.91				-	.948

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน อาชีพค้าขาย เกษตรกรรม และค้าขาย
มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการ
บำนาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ
ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	$\bar{X}$	ข้าราชการ บำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
ข้าราชการบำนาญ	3.73	-	.612	.200	.061	.004*
เกษตรกร	3.78		-	.523	.277	.039*
ไม่ได้ทำงาน	3.84			-	.634	.090
รับจ้าง	3.87				-	.138

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างและข้าราชการ บำนาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านดู่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน										F	Sig
	น้อยกว่า 10,000 บาท		10,000-15,000 บาท		15,001-20,000 บาท		20,000 บาทขึ้นไป					
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.02	0.45	4.00	0.26	4.25	0.37	4.04	0.47	1.898	0.130		
2. ด้านการศึกษา	3.88	0.54	3.83	0.60	3.87	0.46	3.81	0.39	.302	0.824		
3. ด้านนันทนาการ	3.90	0.34	3.66	0.32	3.87	0.38	3.84	0.30	2.920	0.034*		
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.33	0.50	3.05	0.59	3.27	0.70	3.41	0.54	2.222	0.086		
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.84	0.41	3.69	0.37	4.10	0.43	3.87	0.36	4.072	0.007*		
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.06	0.43	4.08	0.33	4.16	0.48	4.00	0.41	.926	0.428		
รวม	3.84	0.29	3.72	0.23	3.92	0.27	3.83	0.24	1.832	0.141		

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลปรากฏดังตารางที่ 24-25

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื้อ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
	$\bar{X}$	10,000-15,000 บาท	20,000 บาทขึ้นไป	15,001-20,000 บาท	น้อยกว่า 10,000 บาท
10,000-15,000 บาท	3.66	-	.053	.052	.005*
20,000 บาทขึ้นไป	3.84		-	.692	.191
15,001-20,000 บาท	3.87			-	.678

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตี๋ย ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
	$\bar{X}$	10,000- 15,000 บาท	20,000 บาท ขึ้นไป	15,001- 20,000 บาท	น้อยกว่า 10,000 บาท
10,000-15,000 บาท	3.69	-	.143	.091	.001*
20,000 บาทขึ้นไป	3.84		-	.541	.003*
15,001-20,000 บาท	3.87			-	.018*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 15,001-20,000 บาท มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป น้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,000-15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ดังตารางที่ 26
ตารางที่ 26 ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	จำนวน(คน)
1. ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	43
2. ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน	39
3. ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ขานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ	38
4. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ	34
5. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	34
6. ต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์	32
7. ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	31
8. ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ถูกหลาน ไม้ อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	31
9. ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ	29
10. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา	29
11. ต้องการให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น	28
12. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่สาธารณะ	24

จากตารางที่ 26 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ดังนี้

ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก ผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน มีการลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบียดำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับ ผู้สูงอายุให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุ ที่ควรได้รับการสงเคราะห์ ให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ ในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อ เผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ถูกละเลยไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการจัด สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้อง สุขา รมรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น และมีจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่สาธารณะ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาประถมศึกษา มีอาชีพไม่ได้ทำงาน และมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท
2. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านการศึกษาและด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย
3. การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีต่างกัน พบว่า
  - 3.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05
  - 3.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษาด้านนันทนาการ และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านนันทนาการ และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของสูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ด้านการศึกษา ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็น คลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ต้องการมีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น ด้านนันทนาการ ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ขานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคารห้องสุขา ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/

สถานที่สาธารณะ ด้านการแก้ไขปัญหาคอนยากจนและด้วยโอกาส ต้องการให้มีการจัดตั้ง กองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุต้องการให้มีการ สงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการ สงเคราะห์

อภิปรายผล

จากการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่น่าอภิปรายดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาที่ พบจึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้เทศบาลตำบล จัดสวัสดิการสังคม ให้แก่ตนเอง เช่นให้มีการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก หอผู้ป่วยผู้สูงอายุและสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ส่งเสริมผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ ในฐานะเป็นคลังสมองเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อ เผยแพร่ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รณรงค์ให้ราษฎรในชุมชนมีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะ จัด สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนให้เหมาะสมปลอดภัย จัดโครงการ แหล่งเงินกู้ดอกเบี่ยต่ำเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย สร้างบ้านพักคนชราชั่วคราวในกรณีลูกหลานไม่ อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ สาธารณะ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขาให้เหมาะสม ดูแลความปลอดภัยผู้สูงอายุใน อาคาร/สถานที่สาธารณะ จัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ มีการสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการ ในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควร ได้รับการสงเคราะห์

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาและความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547 : 102-103) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ในเขตเทศบาลนคร ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุแต่ละครอบครัวต้องการความดูแลหลัก โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัย จิตติมา วุฒิอิน (2548 : 92-93) ได้ทำการศึกษากการประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบันของผู้สูงอายุโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน ภาพรวมเป็นรายด้านทั้งสิ้นด้าน ได้แก่ ด้านบริการ ด้านระเบียบแนวทางปฏิบัติ ด้านสถานที่ และ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง มีความต้องการในการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข มีคลินิก หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ มีสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ต้องการให้บุคคลทั่วไปในชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อนำไปเป็นวิชาชีพ และเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ให้เทศบาลมีการรณรงค์ปลูกฝังให้ราษฎรในท้องถิ่นมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ต้องการให้ผู้ประกอบการบริหารสาธารณะทั่วไปมีการลดราคาค่าโดยสาร

ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับ ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกชกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ และรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตติมา วุฒิอื่น (2548 : 92-93) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ มีความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ มีความต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ เช่น ถนน ทางเดิน อาคารห้องสุขา มีการจัดการรักษาความสงบและความปลอดภัยในอาคาร/สถานที่สาธารณะ ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ จัดให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแกข่มขู่ ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง และต้องการให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัครเข้าเฝ้าดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครอง มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่และโสด

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกษกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 102-103) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพ มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตติมา วุฒิอิน (2548 : 92-93) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มี สถานภาพการสมรส ความสามารถในการอ่านและเขียนหนังสือ ระดับการศึกษา และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มี สถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการ สังคมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนับตั้งแต่คณะผู้บริหารท้องถิ่นจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมได้ครบทุกคน โดยไม่จำกัดหรือเลือกปฏิบัติว่าผู้สูงอายุมีการศึกษามากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตติมา วุฒิอิน (2548 : 92-93) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก หอผู้ป่วย และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ให้นำบุคคลในสังคมและชุมชนเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญา ต้องการให้สังคมปลูกฝัง ธรรมะทำให้เยาวชนมีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา จัดการรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่สาธารณะ และเทศบาลควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพกลุ่มอื่น ๆ และผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน มีความต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสท่องเที่ยวและพักผ่อน จัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัย ให้เทศบาลจัดการทัศนจรเพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง และมีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่ายมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพกลุ่มอื่น ๆ ทุกกลุ่ม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ มีความต้องการบริหารสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีความต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ มีการจัดการในด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยในอาคาร/สถานที่สาธารณะ ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยอันตรายที่เคยมองและอาจเกิดขึ้น เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง และต้องการให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครเข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครอง มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกระดับ และผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อผู้สูงอายุจะได้มีโอกาสท่องเที่ยวและพักผ่อนมีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับต้องการให้เทศบาลจัดการทัศนอาจรเพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง และจัดตั้งดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกระดับ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพรอนันต์ กิตติมันคง (2547 : 22) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกชกร สังขชาติ และคณะ (2545 : 98-99) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ มีความต้องการบริหารสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549 : 114-115) ได้ศึกษาความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพอนามัย

1.1.1 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรจัดให้มีบริการด้านการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่นการแพทย์แผนไทย

1.1.2 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรให้คำปรึกษาแนะนำในการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.2 ด้านการศึกษา

1.2.1 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรให้ความรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน และด้านกฎหมาย

1.2.2 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรมีการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ

1.3 ด้านนันทนาการ

1.3.1 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรมีการลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ เช่น โบราณสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

1.3.2 เทศบาลควรจัดกิจกรรมการละเล่น และเพื่อพบปะกันระหว่างผู้สูงอายุเดือนละครั้งเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสามัคคีระหว่างผู้สูงอายุในชุมชน

1.4 ด้านที่อยู่อาศัย

1.4.1 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรจัดหาบ้านพักให้กับคนชราอย่างเพียงพอ

1.4.2 ควรจัดให้มีการจัดตั้งบ้านพักคนชราในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ

1.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.5.1 เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ ควรจัดให้มีองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรูขโมยกรรมมากถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้ง

1.5.2 เทศบาลตำบลบ้านเตือ ควรจัดให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ

1.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้อยโอกาส

1.6.1 เทศบาลตำบลบ้านเตือ ควรจัดให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน

1.6.2 เทศบาลตำบลบ้านเตือ ควรให้หน่วยงานรัฐและเอกชนหาอาชีพเสริมที่ผู้สูงอายุถนัดและสามารถมีรายงาญเลี้ยงชีพเพิ่ม เช่น งานจักสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และหาแหล่งรับซื้อหรือส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านที่อยู่อาศัย

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านที่อยู่อาศัย

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ และคณะ. “ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี,”
วารสารศึกษาศาสตร์. 14(1) : 115-116 ; มิถุนายน-ตุลาคม, 2545.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุณ. นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2546.
- โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2547.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : โกลบอลอินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น, 2551.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2
(พ.ศ. 2545-2564)
- จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ. การเปลี่ยนแปลงจิต-สังคมในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ :
รุ่งเรืองธรรม, 2542.
- จิตติมา วุฒิอิน. การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,
2548.
- จิตร์รัตน์ ดิศโยธิน. บทบาทองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน :
กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2550.
- ทะเบียนราษฎรอำเภอเมืองหนองคาย, สำนัก. จำนวนประชากร. หนองคาย : สำนักทะเบียนราษฎร
อำเภอเมืองหนองคาย, 2555.
- เทศบาลตำบลบ้านเดื่อ, สำนักงาน. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2556 - 2558). หนองคาย : สำนักงาน
เทศบาลตำบลบ้านเดื่อ, 2556.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. หมวดแนวคิดพื้นฐานรัฐกับการ
ปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส, 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม :
ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

ปธาน สุวรรณมงคล. การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักร

ไทยพุทธศักราช 2540. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนุญราช, 2547.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2541.

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคม

และสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.m-society.go.th/masterplan/plan4.htm> [31 พฤษภาคม 2547], 2547.

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ. เอส. การพิมพ์, 2549.

พรชัย เทพปัญญา และคณะ. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะ

กรณีเทศบาลและสุขาภิบาล : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงาน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2527.

พรอนันต์ กิตติมั่นคง. การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัด

นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2547.

“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116. ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66. 17 พฤศจิกายน

2542.

พัชรี ต้นศิริ. การเปลี่ยนแปลงจิต-สังคมในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2536.

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลผู้สูงอายุจากครอบครัว.

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.

มลฤดี ศรีสุข. การบริหารงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี.

ปัญหาพิเศษ : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545.

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. โครงการประเมินการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับ

ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก-ออฟเซ็ทการพิมพ์, 2547.

วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลัง

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : คลังวิชา, 2547.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-

2564). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

วิไลวรรณ ทองเจริญ. การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสรีระวิทยาในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2536.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

ศรีสุกรี นิลกรรณ และคณะ. สถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองกิจ

การพิมพ์, 2542.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. สถิติการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาภาวะผู้สูงอายุ : ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย.

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุรกุล เชนอบรม. วิทยาการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2534.

อภา ใจงาม. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2536.

Hubbard, C. and Brown, L. *Managing Development in the Third World*. Colorado :

Westview, 1983.

Yamane, Taro. *Statistic An Introduction Analysis*. 2nd ed. New York : Harper and

Row, 1973.

Yu, P. *Economic development*. 5th ed. New York : Longman, 1995.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นสอบถามเพื่อศึกษา ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นงานวิทยานิพนธ์
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำวิทยานิพนธ์
เรื่องความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง
จังหวัดหนองคาย ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ด้วย
เหตุนี้ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามทุกข้อ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะ
นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงองค์กรให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน โปรด
ตอบแบบสอบถามนี้โดยไม่ต้องระบุชื่อลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากท่านจะไม่มีผลกระทบ
อย่างใดอย่างหนึ่งต่อตัวท่านและบุคคลอื่นทั้งสิ้น

นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน

นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ ที่ตรงกับความเป็นจริงหรือกรอกข้อความ
ลงในช่องว่าง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. สถานภาพ

1. โสด

2. สมรส

3. หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษา
☐ 3. อนุปริญญา/ปวส.	☐ 4. ปริญญาตรี
☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี	

4. อาชีพ

☐ 1. ไม่ได้ทำงาน	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. เกษตรกรรม	☐ 4. ข้าราชการบำนาญ
☐ 5. รับจ้าง	

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. น้อยกว่า 10,000 บาท	☐ 2. 10,001–15,000 บาท
☐ 3. 15,001–20,000 บาท	☐ 4. 20,000 บาทขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย					
1. ท่านต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย					
2. ท่านต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล					
3. ท่านต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน					
4. ท่านต้องการได้รับการเยี่ยมบ้าน ให้คำปรึกษาแนะนำในการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
5. ท่านต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน					
6. ท่านต้องการให้มีการจัดบริการด้านการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย					
2. ด้านสวัสดิการด้านการศึกษา					
7. ท่านต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน และด้านกฎหมาย					

ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ท่านต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสม โดยการเผยแพร่ทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในชุมชน					
9. ท่านต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ					
10. ท่านต้องการให้มีหน่วยบริการให้การศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องสุขภาพอนามัย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประกันตนของผู้สูงอายุ					
11. ท่านต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา					
12. ท่านต้องการให้สังคมจัดให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ					
3. ด้านสวัสดิการด้านนันทนาการ					
13. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย					
14. ท่านต้องการให้มีการลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ เช่น โบราณสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ					
15. ท่านต้องการให้มีการลดราคาตั๋วโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน					

ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. ท่านต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อน ที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ					
17. ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศนาวจร เพื่อท่องเที่ยว นอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง					
18. ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมการละเล่น และ เพื่อพบปะกันระหว่างผู้สูงอายุ เดือนละครั้งเพื่อ จะได้แลกเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสามัคคี ระหว่างผู้สูงอายุในชุมชน					
4. ด้านสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย					
19. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งบ้านพักคนชราในเขต เทศบาลตำบลบ้านเคื่อ					
20. ท่านต้องการให้เทศบาลฯ จัดสร้างบ้านพัก คนชรา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ค่าบริการเป็น รายเดือนบริเวณที่ดินสาธารณะในเขตเทศบาล ตำบลบ้านเคื่อ					
21. ท่านต้องการเข้าไปอาศัยในบ้านพักคนชรา					
22. ท่านต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ					
23. ท่านต้องการให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านที่อยู่ อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง					
24. ท่านต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชรา ชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ถูกหลานไม่อยู่ในช่วง ระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย					

ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ด้านสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน					
25. ท่านต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบ และความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร/สถานที่ สาธารณะ					
26. ท่านต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูก ทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง					
27. ท่านต้องการให้มีองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการ ดูแลผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูก ทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง					
28. ท่านต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา					
29. ท่านต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแล รักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครอง ผู้สูงอายุ					
30. เทศบาลควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุและ ให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและ อาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ					

ความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส					
31. ท่านต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน ให้เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ ให้เพิ่มจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน					
32. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ					
33. ท่านต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี					
34. ท่านต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน					
35. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ					
36. ต้องการให้หน่วยงานรัฐและเอกชนหาอาชีพเสริมให้ผู้สูงอายุถนัดและสามารถมีรายงานเลี้ยงชีพเพิ่ม เช่น งานจักสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และหาแหล่งรับซื้อหรือส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลบ้านเตี้อ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย
คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่าน

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย .....

.....
.....
.....

2. สวัสดิการด้านการศึกษา.....

.....
.....
.....

3. สวัสดิการด้านนันทนาการ.....

.....
.....
.....

4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย .....

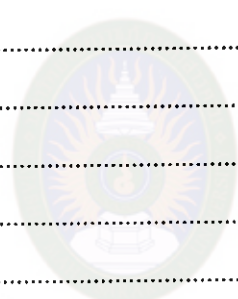
.....
.....
.....

5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....

.....
.....
.....

6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส .....

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยวิธีการหาค่า IOC

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1
31	+1	+1	+1	3	1
32	+1	+1	+1	3	1
33	+1	+1	+1	3	1
34	+1	+1	+1	3	1
35	+1	+1	+1	3	1
36	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

คำถามข้อที่	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
คำถาม 1	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 2	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 3	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 4	147.0750	216.4814	.2602	.9317
คำถาม 5	147.1250	213.0865	.4655	.9298
คำถาม 6	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 7	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 8	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 9	146.9750	219.1532	.1341	.9329
คำถาม 10	146.6500	215.6179	.2942	.9314
คำถาม 11	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 12	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 13	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 14	147.0250	216.3327	.3113	.9311
คำถาม 15	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 16	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 17	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 18	147.4500	220.1000	.1459	.9320
คำถาม 19	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 20	146.8500	210.0795	.5548	.9289

คำถามข้อที่	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
คำถาม 21	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 22	147.3500	218.8487	.2142	.9316
คำถาม 23	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 24	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 25	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 26	147.4500	218.6641	.2404	.9314
คำถาม 27	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 28	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 29	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 30	147.3500	225.0538	.1812	.9340
คำถาม 31	146.9000	207.9385	.6340	.9281
คำถาม 32	146.8500	210.0795	.5548	.9289
คำถาม 33	147.1000	210.5026	.5717	.9288
คำถาม 34	146.7750	221.5635	.0230	.9339
คำถาม 35	146.6250	219.7788	.1074	.9331
คำถาม 36	146.9000	207.9385	.6340	.9281

หมายเหตุ

1. N of Cases = 40
2. N of Items = 36
3. Alpha = .931

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ 1520.02/ว1245

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณถาวร หัสสา

ด้วย นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/ ว 1245

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณเล็ก กองทิพย์

ด้วย นางสาวทิพวรรณ หงอ้วน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ด้านสถิติ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศร 1520.02/ว 1245

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณมงคล ศรีภาแลว

ด้วย นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/1246

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเต็อ

ด้วย นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเต็อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาบัณฑิตฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย โดยการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/1247

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเคื่อ

ด้วย นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4372-5438

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวทิพวรรณ ผงอ้วน
วัน เดือน ปีเกิด 3 มิถุนายน 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 149 ม.4 ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน นักพัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี
พ.ศ. 2558 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY